

Aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimintakertomus 2010

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Sisällysluettelo

1. TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1 Johdon katsaus	3
1.2 Tulossopimuksissa asetettujen tavoitteiden toteuma.....	6
1.2.1 Peruspalvelujen saatavuuden arviointi.....	6
1.2.2 Sosiaali- ja terveydenhuolto	7
1.2.2.1 Lupahallinto	7
1.2.2.2 Kantelut ja valvonta-asiat	8
1.2.2.3 Valvonnan painopisteet (ml. määräajat).....	9
1.2.2.4 Ohjelmapolitiikka (ml. Alkoholiohjelma).....	12
1.2.3 Ympäristöterveydenhuolto.....	13
1.2.4 Ympäristönsuojelu ja ympäristön kestävä käyttö.....	14
1.2.5 Sivistystoimi	15
1.2.5.1 Oikeusturva.....	15
1.2.5.2 Täydennyskoulutus.....	16
1.2.5.3 OSAAVA- ohjelman täytäntöönpano	17
1.2.6 Kuluttaja- ja kilpailuasiat sekä TEM:n hallinnonalan elinkeinovalvonta-asiat.....	18
1.2.7 Sisäinen turvallisuus.....	19
1.2.8 Varautuminen	21
1.2.9 Kriisijohtaminen.....	22
1.2.10 Pelastustoimi	22
1.2.11 Kansainvälinen toiminta.....	23
1.2.12 Asiakaslähtöisyys ja palvelukanavat.....	26
1.2.13 Sähköinen asiointi.....	26
1.2.14 Prosessit.....	26
1.2.15 Sisäinen valvonta.....	27
1.2.16 Viestintä.....	27

1.2.17	Erikoistumistehtäviä koskevat tavoitteet.....	28
1.2.18	Johtamisen ja henkilöstön kehittäminen.....	29
1.2.19	Poliisitoimi	31
1.2.20	Työsuojelun valvonta.....	31
1.3	Toiminnallinen tehokkuus.....	31
1.3.1	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	32
1.3.2	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	33
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta.....	33
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	33
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	35
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	37
1.6	Tilinpäätösanalyysi	40
1.6.1	Rahoituksen rakenne	40
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	40
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma	41
1.6.4	Tase	41
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	42
1.8	Arviointien tulokset.....	43
1.9	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	43
2.	ALLEKIRJOITUS	44

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Johdon katsaus

Vuosi 2010 oli Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa uuden viraston käynnistämisen aikaa. Varsinaisten työtehtävien lisäksi oli käynnistettävä vastuualueiden toimintoja. Työjärjestykset hyväksyttiin ja päätökset yksikköjen työnjaoista tehtiin, henkilöstöä rekrytoitiin eri tehtäviin ja tehtäväkuvaukset tarkistettiin. Yhteistyötä ryhdyttiin tekemään sekä oman vastuualueen sisällä että myös vastuualueiden rajat ylittäen.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tehtäväkenttä käsittää viisi vastuualuetta: peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, pelastustoimi ja varautuminen, poliisi, ympäristöluvut ja työsuojelu. Työsuojelun, ympäristölupa vastuualueen sekä poliisin toimialueet ulottuvat myös Lapin maakunnan alueelle.

Aluehallintoviraston kaikkien vastuualueiden tehtävät liittyvät oikeusturvan varmistamiseen, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen. Viraston tehtävänä on huolehtia siitä, että asiat ovat lainmukaisella tasolla ja että alueellinen yhdenvertaisuus toteutuu.

Eri puolilla kaupunkia olleet työntekijät saatiin koottua samaan rakennuskompleksiin. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston Oulussa toimivat vastuualueet työsuojelua lukuun ottamatta toimivat nyt yhteisissä tiloissa Linnankadulla.

Uutta aluehallintovirastoa tuotiin vuoden aikana tutuksi alueen asiakkaille. Välineinä käytettiin ulkoista tiedottamista, Internet-sivustoja ja viraston avoimet ovet – tapahtumaa joulukuussa. Sidosryhmäyhteistyö oli aktiivista. Vuorovaikutteista alueellista yhteistyötä tiivistettiin vuoden aikana maakunnallisten organisaatioiden ja ely-keskusten sekä valtion muun aluehallinnon kanssa. Aluehallintovirastoa ja sen tehtäviä esiteltiin ylijohtajan kuntavierailujen yhteydessä. Lapin aluehallintoviraston johtoryhmän kanssa järjestettiin kaksi yhteistä kokousta.

Viraston käynnistyskiireistä huolimatta olemme toteuttaneet lähialueyhteistyötä Luoteis-Venäjän eri alueiden kanssa. Samoin on tehty tiivistä yhteistyötä saksalaisen Baden-Württembergin alueen kanssa. Alueeltamme on kontakteja Kiinan Hainanin läänin lääninhallintoon. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on mukana eurooppalaisten valtioiden aluehallintojen yhteistyössä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on korostanut toiminnassaan ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen tarpeellisuutta. Virasto on ollut toteuttamassa mm. KASTE-ohjelmaa ja sisäisen turvallisuuden ohjelmaa sekä ollut mukana PARAS-hankkeessa. Kuntia on tuettu turvallisuussuunnittelussa ja valmiusasioissa. Olemme järjestäneet yhdessä Pohjois-Suomen sotilasläänin kanssa alueellisia maanpuolustuskursseja.

Aluehallintovirasto on kehittänyt peruspalvelujen saatavuuden arviointia. Työtä on tehty erillisessä kehittämistyöryhmässä ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston oman työn kautta. Kehittämistyön tavoitteen on ollut että arviointi tukisi enemmän aluehallintoviraston tekemää perustyötä, ohjaavien ministeriöiden suunnittelua ja kuntien tietotarpeita.

Aluehallintovirasto joutui toteuttamaan tiukkaa säästöohjelmaa. Tuottavuustavoite -3 htv saavutettiin. Säästöjä saatiin muuttamalla lomarahoja vapaiksi, jätettiin palkkaamatta henkilöitä viransijaisuuksiin ja vähentämällä osallistumista erilaisiin neuvottelu- ja koulutustilaisuuksiin sekä lisäämällä videoyhteyksiä.

Vuoden aikana keskityttiin KAIKU-koulutuksen linjausten mukaisesti esimiesten valmiuksien parantamiseen uudistuneessa organisaatiossa. Koulutuksessa keskityttiin esimiestyöhön ja työyhteisön toimivuuteen ja työhyvinvoinnin edistämiseen. Viraston johtoryhmä osallistui myös aktiivisesti HAUSin organisoimaan monipuoliseen johdon koulutukseen.

Viraston yhteishengen ja henkilöstön virkistäytymiseen pyrittiin panostamaan yhteisillä koulutus - ja virkistäytymispäivillä.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen varmistettiin asiantuntijoiden osallistumisella alansa koulutuksiin.

Virastossa valmistauduttiin uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto selviytyi hyvin vuoden 2010 tulostavoitteistaan. Määrällisiin tavoitteisiin päästiin lähes sataprosenttisesti. Myös palvelukykytavoitteet saavutettiin ja käsittelyaikatavoitteet alitettiin suurimmassa osassa asioita. Työvoiman vaihtuvuus on ollut pientä ja avoimiin virkoihin on ollut runsaasti hakijoita.

Aluehallintovirastojen ensimmäinen VMbaro tehtiin syksyllä 2010. Muutoksista, epävarmuudesta ja tiukasta taloudesta huolimatta henkilökunnan työtyytyväisyys oli hyvällä tasolla (3,35). Työterveystilaston mukaan henkilökunnan työkyky on hyvällä tasolla.

Virastossa on ollut hyvä yhteishenki ja halu tehdä yhteistyötä ja luoda uutta toimintakulttuuria. Kiitän motivoitunutta ja osaavaa henkilökuntaa vuonna 2010 tehdystä työstä. Henkilökunnan ansiosta Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on saavuttanut sille asetetut tavoitteet.

Kiitos myös asiakkaillemme, yhteistyökumppaneillemme ja ohjaaville ministeriöille kuluneesta vuodesta.

Nyt käymme kohti tulevaisuutta. Tänä vuonna voimme paremmin keskittyä virastolle asetettuihin tärkeisiin tavoitteisiin, muun muassa palveluhenkisyyden, asiakas- ja kansalaislähtöisyyden kehittämiseen sekä tuottavuuden parantamiseen. Me kehitämme omaa toimintaamme ja osaamistamme kaikkien Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella asuvien hyvinvoinnin ja turvallisen elämän edistämiseksi.

Terttu Savolainen

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ylijohdaja

1.2 Tulossopimuksissa asetettujen tavoitteiden toteuma

1.2.1 Peruspalvelujen saatavuuden arviointi

Vuotta 2009 koskevan peruspalvelujen arvioinnin kohteina opetustoimessa olivat perusopetuksen alueellinen saavutettavuus ja toisen asteen koulutuksen alueellinen saavutettavuus. Alun perin oli tarkoitus arvioida myös perusopetuksen jälkeistä koulutukseen sijoittumista, mutta arvioinnista luovuttiin aineiston luotettavuusongelmien takia. Perusopetuksen alueellinen saavutettavuus oli arviointikohteena seitsemättä kertaa ja sen arviointi sujui rutiinilla. Toisen asteen koulutuksen alueellisen saavutettavuuden arvioinnissa lisähaastetta toi arviointikohteen vastuuhenkilön vaihtuminen. Saumaton yhteistyö ELYn viranhaltijoiden kanssa mahdollisti arvioinnin onnistumisen, vaikka organisaatiouudistus muutti merkittävästi arvioinnin käytännön toteuttamista.

Hyvinvointipalvelujen osalta (lastensuojelulain määräaikaisten toteutuminen) peruspalvelujen arvioinnin suoritti Valvira yhteistyössä aluehallintovirastojen asiantuntijoiden kanssa.

Pelastustoimen ja varautumisen vastuualue laati pelastustoimen ja poliisitoimen vastuualue poliisitoimen osuudet sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialuetta koskevaan että valtakunnalliseen arviointiraporttiin. Paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön ja syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvä arviointikohde laadittiin yhteistyössä siten, että siihen osallistuivat pelastustoimi ja varautuminen, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat sekä poliisin vastuualueet.

Pelastustoimen ja varautumisen vastuualueen osalta ohjaavan ministeriön (SM) antama arviointiasetelmaa jouduttiin muokkaamaan huomattavasti, jotta arviointikohteet olisivat tarkoituksenmukaisia ja mahdollisia arvioida. Arviointiasetelman muokkaaminen sekä sopiminen menettelytavoista arviointikohteiden käsittelyssä tehtiin yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen kanssa ja hyväksyttiin ohjaavalla ministeriöllä. Vastuualue tuotti lisäksi arvioinnissa käytettyä tietoa kaikkien aluehallintovirastojen käyttöön.

Hallinnon toimivuuteen liittyvän yhteispalvelun osalta arvioitiin palvelujen tarjontaa ja saavutettavuutta.

Peruspalvelujen alueellinen ja valtakunnallinen arviointiraportti valmistuivat etukäteen suunnitellun aikataulun mukaisesti. Laaditut raportit vastasivat sovittua arviointiasetelmaa. Ne valmistuivat aikataulussa ja olivat laadullisesti hyviä. Valtakunnallinen koordinointi huomioiden raporttien laatiminen vei merkittävästi vastuualueiden voimavaroja. Resurssien tarkoituksenmukaisen käytön vuoksi on keskeistä, että arviointia pyritään kehittämään merkittävää lisäarvoa tuottavaksi ja prosessina tehokkaaksi.

1.2.2 Sosiaali- ja terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta on arvioitu erityisesti seuraavien tavoitteiden toteutumista

1.2.2.1 Lupahallinto

Sosiaalihuolto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto teki vuonna 2010 yhteensä 54 yksityisten sosiaalipalveluntuottajien lupapäätöstä, joista 16 oli uuden toiminnan aloittamislupaa ja 38 muutoslupaa. Suurin osa muutosluvista koski lastensuojeluyksikköjä (25) ja muutokset aiheutuivat lastensuojelulain muutoksesta. Yksityisillä sosiaalipalveluntuottajilla (169 kpl) oli yhteensä 261 luvanvaraista toimintayksikköä. Ilmoituksenvaraisia yksiköitä oli yhteensä 312. Uusia ilmoituksenvaraisia palveluntuottajia rekisteröitiin 41. Sosiaalihuollon lupien käsittelyaika oli keskimäärin 1,5 kuukautta. Lastensuojelulain muutosten johdosta käsiteltäväksi tulleet muutosluvat tulivat lähes kaikki käsittelyyn joulukuussa, joten luvat käsiteltiin poikkeuksellisen kiireisellä aikataululla.

Terveydenhuolto

Terveydenhuollon luvanvaraisia asioita oli vuonna 2010 yhteensä 144, joista 70 lupapäätöksellä ratkaistua asiaa (ml. 10 yksityisen terveydenhuollon lupaa ensihoidon- ja sairaankuljetuspalveluihin). Ilmoituksella ratkaistiin 74 asiaa. Itsenäisten ammatinharjoittajien asioita käsiteltiin yhteensä 221. Voimassa oleva yksityisen terveydenhuollon lupa oli Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella 397 palvelujen tuottajalla, joilla oli yhteensä 721 toimintayksikköä. Itsenäisiä ammatinharjoittajia oli rekisterissä 1512. Mikrobiologian laboratorioiden voimassa olevia lupia oli yhteensä 41. Mikrobiologian laboratorion lupia myönnettiin 7.

Terveydenhuollon lupien käsittelyaika oli keskimäärin kaksi kuukautta (ensi- ja sairaankuljetuspalvelulupien käsittelyaika 1 kk). Käsittelyaika toteutui tavoitteen mukaisesti. Käsittelyajan pituuteen vaikutti suuresti se, missä ajassa luvan hakijalta saatiin lisäselvitykset ja täydennyspyynnöt. Itsenäisten ammatinharjoittajien ilmoitusasiat käsiteltiin keskimäärin kuukaudessa.

Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvulle asetettu kahden kuukauden keskimääräinen käsittelyaikataavoite alitettiin.

Alkoholihallinto

Alkoholihallinnon lupa-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 18 päivää (0,6 kk). Käsittelyajassa olivat mukana kaikki Allu -järjestelmän mukaiset suoritteet. Yhden kuukauden keskimääräinen käsittelyaika alitettiin selvästi. Käsiteltyjä asioita oli viime vuonna yhteensä 628. Valvontatarkastuksia tehtiin 378. Alkoholihallinnossa oli yksi vakinainen alkoholitarkastaja 1.1.–31.5.2010 sekä 1.–31.12.2010. Toinen alkoholitar-

kastajan virka oli 1.1.–30.4.2010 osa-aikaisesti täytettynä sekä kokoaikaisesti täytettynä ajalla 1.6.–30.11.2010. Tämä henkilöstövajaus vaikutti erityisesti tehtyjen tarkastusten määrään.

1.2.2.2 Kantelut ja valvonta-asiat

Sosiaalihuolto

Sosiaalihuollon kanteluja ratkaistiin viime vuonna 76 ja vireille tuli 89 uutta kantelua. Sosiaalihuollon kanteluiden keskimääräinen käsittelyaika oli 6,2 kk. Ratkaistuista sosiaalihuollon kanteluista 14 kohdistui toimeentulotukeen, 17 lastensuojeluun, 7 kehitysvammaisten erityishuoltoon ja 8 vanhustenhuoltoon, lasten huoltoon ja tapaamisoikeuteen 5, sosiaalityöhön 3, vammaispalveluihin 3, mielenterveyspalveluihin 1, kotipalveluihin (muu kuin vanhusten) 1 ja lastenpäivähoitoon 1. Kanteluista 3 johti huomautukseen, 19 huomion kiinnittämiseen ja 9 käsityksen ilmaisemiseen. 29 ratkaisua ei aiheuttanut toimenpiteitä.

Sosiaalihuollon palveluja koskevia valvonta-asioita tuli vireille 95, ratkaisuja tehtiin 74 ja joulukuun lopussa oli avoinna 37 valvonta-asiaa. Valvonta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 4,7 kk. Tarkastuskertomusten keskimääräinen käsittelyaika oli 1,9 kk. Sosiaalihuollon osalta annettiin muille laillisuusvalvojille 5 lausuntoa, eduskunnan oikeusasiamiehelle 4 ja oikeuskanslerille 1 lausunto.

Kehitysvammaisten erityishuoltoa koskevia oikaisu- ja valitusasioita tuli vireille 4 ja ratkaistiin 9. Keskimääräinen käsittelyaika oli 4 kk.

Terveydenhuolto

Terveydenhuollon kanteluja ratkaistiin yhteensä 90 ja vireille tuli 124 uutta kantelua. Joulukuun lopussa oli avoinna 62 kantelua. Terveydenhuollon kanteluiden keskimääräinen käsittelyaika oli 5,2 kk. Ratkaistuista terveydenhuollon kantelusta 25 kohdistui kansanterveystyö/ avohoitoon ja laitoshuoltoon 1 sekä somaattiseen erikoissairaanhoidon 19, mielenterveyspalveluihin 9, vankien terveydenhoitoon 5, yksityishammaslääkäritoimintaan 4, työterveyshuoltoon 4, yksityislääkäritoimintaan 4, sairaankuljetus/ensihoidon 2 ja muut 2 sekä muiden ammattihenkilöiden yksityistoimintaan 1. Hoitotakuuseen kohdistui 11 kantelua. Kanteluista 2 johti huomautukseen, 22 johti huomion kiinnittämiseen ja 16 käsityksen ilmaisemiseen. Seuraamuksista 28 kohdistui terveydenhuollon organisaatioon ja 48 terveydenhuollon ammattihenkilöön.

Terveydenhuollon palveluja ja järjestelmää koskevia valvonta-asioita tuli vireille 49. Ratkaisuja tehtiin 45 ja joulukuun lopussa oli avoinna 11 asiaa. Valvontapäätösten keskimääräinen käsittelyaika oli 4,7 kk. Tarkastuskertomusten keskimääräinen käsittelyaika oli 3,2 kk.

Sosiaali- ja terveystoimen kanteluiden keskimääräinen käsittelyaika oli viime vuonna kuusi kuukautta eli kahdeksan kuukauden keskimääräinen käsittelyaikatavoite alitettiin.

1.2.2.3 Valvonnan painopisteet (ml. määrääjat)

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan liittyen vastuualueella on alettu laatia tilannekuvaa palvelujen saavutettavuuden kuvaamiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa selvitetiin vanhustenhuollon palvelujen sijainti sekä julkisten että yksityisten yksiköiden osalta.

Aluehallintoviraston asiantuntijat valmistelivat yhdessä Valviran kanssa valvontaohjelmat vanhustenhuollon osalta. Valvontasuunnitelmien valmistelu lastensuojelun, toimeentulotuen, kotiin annettavien palvelujen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta on aloitettu. Valviran kanssa päivitettiin lisäksi hoitotakuun vuoden aikana.

Sosiaalihuolto

Palvelutarpeen arviointi

Touko-kesäkuussa 2010 tehtiin toimeentulotukilain 14a §:n mukaista palvelutakuuta koskeva selvitys. Selvityksen mukaan Oulu, Kalajoki, Muhos, peruspalvelukuntayhtymä Kallio, Kuusamo ja Kempele eivät kyenneet käsittelemään toimeentulotukihakemuksia lain edellyttämässä määrääjässä. Syynä käsittelyn viivästymiseen oli kuntien ja kuntayhtymän mukaan tilapäinen tai jatkuva henkilökuntavaje, toimeentulotukiasiakkaiden ja hakemusten lukumäärän lisääntyminen sekä puutteelliset hakemukset. Oulun kaupungille annettiin toimeentulotukiasioiden käsittelyn viivästymisestä määräys saattaa toimeentulotuen käsittely lainmukaiselle tasolle 150 000 euron uhkasakon uhalla. Oulun kaupungille asetettu uhkasakkoasia raukesi Oulun kaupungin saatua käsittelyajat asetetussa määrääjässä lainmukaiselle tasolle. Oulun kaupungin toimeentulotuen käsittelyaikoja seurataan tehostetusti edelleen, jotta käsittelyaika pysyy lain edellyttämänä. Kuusamo, Kalajoki ja Muhos ovat saaneet käsittelyajat lainmukaiselle tasolle. Peruskuntayhtymä Kallion ja Kempeleen tilannetta seurataan.

Vammaispalvelulain 3a §:n mukainen palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittäminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun vammaisen henkilö tai hänen laillinen edustajansa, omaisensa tai muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä kuntaan palvelujen saamiseksi. Käsityksemme mukaan tämä toteutui koko alueella. Tätä koskevia yhteydenottoja ei ole aluehallintovirastoon tullut. Asiaa on myös tiedusteltu eri tilaisuuksissa ja käynneillä, eikä ongelmia ole tullut esille lukuun ottamatta ongelmia palvelusuunnitelmien sisällöissä ja sitovuudessa.

Lastensuojelulain mukaiset määrääjat eivät toteutuneet lainsäädännön mukaisesti kaikissa alueen kunnissa johtuen pääosin pätevien sosiaalityöntekijöiden vähäisyydestä. Aluehallintoviraston toimesta lastensuojelun kuntaohjausta on vahvistettu. Kuntaohjauksena on järjestetty yksi lastensuojelun työkokous. Keväällä kuntiin tehtiin kysely kuntien lakisääteisistä lastensuojelusuunnitelmista. Kyselyn mukaan suurimmassa osassa kuntia lastensuojelusuunnitelma on tehty, mutta osassa kuntia suunnitelmat jäivät vielä työn alle. Aluehallintovirasto teki keväällä 2010 kyselyn kunnille ja yhteis-

toiminta-alueille lastensuojelulain 26 §:n ja 27 §:n mukaisten määräaikojen toteutumisesta. Kyselyn mukaan 9 kunnassa (Muhos, Liminka, Oulunsalo, Oulu, Raahe, Kalajo-ki, Taivalkoski, Kempele, Kuusamo) ja 3 yhteistoiminta-alueella (Kallio, Selänne ja Kainuu) oli ongelmia lastensuojelulain mukaisten määräaikojen toteutumisessa. Näiden kuntien ja yhteistoiminta-alueiden osalta on käynnistetty valvontatoimenpiteet.

Ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan valvonta

Ympärivuorokautisten sosiaalihuollon palveluyksikköjen tarkastuksia on tehty tulosso-pimuksen, Valviran ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sosiaalihuollon valvonta-suunnitelman mukaisesti. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueella on yh-teensä 261 luvanvaraista sosiaalihuollon toimintayksikköä. Suunnitelmanmukaisia val-vonta- ja tarkastuskäyntejä tehtiin 25 yksikköön (10 %), näistä 4 vanhustenhuollon yk-sikköön, 11 lastensuojeluyksikköön, 8 kehitysvammahuollon yksikköön (+ 1 muut vammaiset) ja 1 mielenterveyskuntoutujien yksikköön. Valvontakäynneille asetettu 10 prosentoinen tavoite saavutettiin.

Julkisia vanhusten ympärivuorokautisia sosiaalihuollon palveluyksikköjä tarkastettiin yhteensä 18 (15 % laitoshoidon ja tehostetun palveluasumisen 120 toimintayksiköstä). Valvontakäynneille asetettu tavoite, 10 % toimintayksiköistä, saavutettiin.

Pitkäaikaisen laitoshoidon ja tehostetun palveluasumisen valvonta on toteutettu tulos-sopimuksen, Valviran ja oman toimintasuunnitelman mukaisesti. Alueella toimii kaksi kehitysvammaisten laitoshuoltoa tarjoavaa palvelukeskusta, joista toinen tarkastettiin vuonna 2010 yhdessä terveydenhuollon kanssa. Valvonnassa kiinnitettiin erityistä huomiota asukkaiden pakotteiden ja rajoitteiden käyttöön. Kotiin annettavien palvelu-jen ja kotihoidon valvonnan osalta on osallistuttu Valvirassa tekeillä olevan valtakun-nallisen suunnitelman laatimiseen. Lääkehoidon potilasturvallisuuden osalta tehtiin jo vuonna 2009 julkisten sosiaalihuollon yksikköjen lääkehoidon toteutumista koskeva selvitys ja koottiin tiedot myös yksityisten sosiaalihuollon yksikköjen lääkehoitosuunni-telmista.

Muu valvonta

Sosiaalihuollon muita valvonta-asioita tuli vireille 10 ja 16 valvonta-asiaa ratkaistiin. Muista valvonta-asioista mainittakoon Oikeuskanslerin pyyntö valvoa Oulun kaupungin päihde- ja mielenterveyspalvelujen saatavuutta ja hoitotakuun määräaikoja.

Terveydenhuolto

Hoitotakuun valvonta

Terveydenhuollon hoitotakuuta on valvottu Valviran kanssa yhdessä laaditun valvon-tasuunnitelman kriteerien mukaisesti. THL:n toukokuussa julkaisemien perustervey-denhuollon tietojen perusteella lähetettiin hoitoon pääsyä koskevat selvityspyynnöt kuuteen kuntaan ja kuntayhtymään ja suun terveydenhuollon osalta kolmeen

kuntayhtymään. Valvontapäätöksiä annettiin joulukuun loppuun mennessä 12, joista 9 ei huomautettavaa ja 1 käsityksen ilmaiseminen ja 2 huomion kiinnittäminen. 31.12.2010 oli kesken 2 valvonta-asiaa.

Mielenterveyspalveluiden hoitotakuun toteutumisen osalta Oulun kaupungilta pyydettiin erillinen selvitys ja asiaa on käsitelty myös neuvottelussa Oulun kaupungin kanssa. Mielenterveyspalveluissa hoitotakuu ei kaikilta osin toteudu ja syyskuun lopun tilanteesta ja vuoden lopun tilanteesta on pyydetty uusi selvitys. Erikoissairaanhoidon osalta Valvira on pyytänyt selvitykset Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä hoitotakuusta ja myös läheteiden käsittelystä (psykiatria, kirurgia, mukaan luettuna neurokirurgia, lastentaudit) ja sairaanhoitopiiri on antanut asiassa selvityksen, josta aluehallintovirasto on antanut oman lausuntonsa Valviralle 1.4.2010. Valvira on asettanut uhkasakouhan 500 000 euroa, ja sairaanhoitopiirin valitettua päätöksestä hallinto-oikeuteen, on aikaa jatkettu 31.12.2010 saakka purkaa jono ja pitää se sen jälkeen laillisena. Kainuun maakunta kuntayhtymän erikoissairaanhoidontilanne on ollut hyvä, eikä ole edellyttänyt erillisiä valvontatoimia.

Ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan valvonta

24 tuntia hoito ja/tai hoivapalveluja tarjoavien yksiköiden valvonnassa terveydenhuollossa kartoitettiin ensin maaliskuussa alueen julkisen terveydenhuollon alaiset pitkäaikaispotilasosastot ja osastot, joissa on varattu erikseen paikkoja pitkäaikaispotilaille. Näitä osastoja oli kaikkiaan 15 ja niistä 7 (Haapajärvi, Haukipudas, Kajaani, Kuhmo, Oulainen, Reisjärvi, Suomussalmi) on tehty valvonta- ja tarkastuskäynti. Toteutuma oli 47 %. Valvontakäynneille asetettu tavoite, 10 % toimintayksiköistä, ylitettiin. Käynneillä on kiinnitetty erityisesti huomiota lääkehoidon potilasturvallisuuteen, lääkehoitosuunnitelmiin, potilaiden itsemääräämisoikeuden toteutumiseen, mahdollisten rajoitteiden käyttöön ja kirjaamiseen, potilasasiakirjamerkintöihin ja henkilökuntarakenteeseen ja –mitoitukseen.

Muu valvonta

Valvontatehtäviä aiheuttivat myös reuman hoidon toteutumisen varmistaminen Heino-lan reumasairaalan konkurssin jälkeen, Suomen Sairaankuljetusliitto ry:n jäsenyrittäjien järjestämä ambulanssien joukkopysäytys ja erityisesti 6.5.2010 alkanut Tehyn ylitö- ja vuoronvaihto -kielto PPSHP:ssä ja Oulun kaupungissa.

Mielenterveyslain toteutumisen valvontaan liittyvä valvonta- ja tarkastuskäynti on toteutettu Kainuun maakunta -kuntayhtymän psykiatrian yksikköön toukokuussa ja samalla selvitettiin psykiatrian päivystyksen toimivuutta Kainuussa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin lastenpsykiatrian erikoisalalla ja kaikilla neljällä osastolla on tehty valvonta- ja tarkastuskäynti syyskuussa. Syyskuussa on tehty valvonta- ja tarkastuskäynti myös kahdelle Oulun kaupungin aikuispsykiatrian osastoista. Joulukuussa on tehty valvonta- ja tarkastuskäynti myös Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin aikuispsykiatrian osastoille. Näillä käynneillä on kiinnitetty erityistä huomiota mielenterveyslain 4a luvun määräysten toteutumiseen.

Yhteispäivystysten valvonnan osana on toteutettu kaksi käyntiä Kainuun uudessa ensihoidon, päivystyksen ja nopean diagnostiikan yksikössä helmikuussa ja toukokuussa.

Aluehallintoylilääkärit ja terveydenhuollon ylitarkastajat ovat osallistuneet Valviran valvontasuunnitelmien laatimiseen ja päivitykseen ja osallistuneet Valviran työryhmätyökentelyyn. Myös THL:n hoitotakuu työryhmiin on osallistuttu.

Pandemiavarautuminen

Helmikuussa järjestettiin STM:n pyynnöstä kaksi A/H1N1 influenssa pandemian torjuntatoimien arviointitilaisuutta Oulussa ja Kajaanissa. Näihin osallistuivat aluehallintoviraston, alueen kuntien perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimijat. Toinen aluehallintoylilääkäreistä osallistui STM:n järjestämiin kahteen arviointitilaisuuteen Helsingissä maaliskuussa ja huhtikuussa.

1.2.2.4 Ohjelmapolitiikka (ml. Alkoholiohjelma)

Hallituksen politiikkaohjelmat on otettu huomioon Pohjois-Suomen aluehallintoviraston hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategisessa suunnitelmassa. Ohjaustyön kohteena ovat erityisesti olleet uudet yhteistoiminta-alueet sekä yhteistoiminta-alueiden ja peruskuntien välisen terveyden edistämisen rakenteiden kehittämisen tukeminen ja seuranta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelukunta (2010–2012). Neuvottelukunnan toimesta toteutettiin laajana yhteistyönä koko Pohjois-Suomea (ml Lappi) koskevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueelliset päivät 4.-5.11.2010 Oulussa. Kahden aluehallintoviraston alueella toteutettua tapahtumaa tukivat valtakunnallisista toimijoista STM, THL ja Kuntaliitto. Hyvinvointi- ja terveyspäiviltä kerätyn kyselyn tuloksista koottiin raportti, joka julkaistaan aluehallintoviraston julkaisusarjassa helmikuussa 2011.

Aluehallintovirasto on ohjaustyössään korostanut poikkihallinnollista työtettä, erityisesti sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen kesken. Moniammatillista yhteistyötä on tehty kuntaohjauksessa, mikä korostui muun muassa terveyserojen kaventamiseen liittyvässä yhteistyössä ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Poikkihallinnollisena yhteistyönä toteutettiin syyskuussa sivistystoimen johdon seutukuntatilaisuuksia viidellä eri alueella. Uuden aluehallintoviraston mahdollisuudet kehittää sektorirajojen yli menevää kuntaohjaustyötä toteutuivat hyvin.

Alkoholiohjelman toimeenpano eteni tulossopimuksen mukaisesti. THL:n kanssa sovitettiin Alkoholiohjelman toimeenpanosta ja koordinaatiotyön siirtymisestä aluehallintovirastoon 2011. Alkoholiohjelman kumppanuuksia on allekirjoitettu aluehallintoviraston alueella yhteensä 27. Pohjois-Suomen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellisilla päivillä 5.11. allekirjoitettiin uudet kumppanuussopimukset yhden kunnan ja kahden järjestön kanssa. Vuoden 2010 aikana uusia kumppanuussopimuksia allekirjoitettiin yhden yhteistoiminta-alueen sekä peruskuntien kanssa yhteensä 10.

Kaste -ohjelma

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on edistänyt työssään Kaste-ohjelman toimeenpanoa. Toiminnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on nostettu tärkeäksi osaksi kuntien johtamista, päätöksentekoa sekä suunnittelujärjestelmää (vrt. tuleva lainsäädäntöuudistus). Haasteena ovat olleet Kaste-ohjelman isot kehittämishankkeet, niiden tosiasiallinen toimeenpano ja juurruttaminen kentälle.

Pohjois-Suomen alueen johtoryhmätyöskentelyssä oli mukana Pohjois-Suomen aluehallintoviraston edustaja ja aluehallintoviraston hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelukuntaan kuului asiantuntijajäsenenä edustaja KASTE – organisaatiosta. Kansallisten ohjelmien synergiaa haluttiin nostaa esille ehkäisevän päihde- ja mielen-terveystyön sekä väkivallan ehkäisyyn liittyvässä yhteistoiminnassa sekä paikallisessa KASTE -hanketyössä esimerkiksi Terveempi Pohjois-Suomi hanketyössä.

Palvelurakenneuudistus -hanke

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on seurannut Paras – hankkeen toteutumista alueellaan. Viraston johdon kuntakierroksilla on myös käyty keskusteluja Paras - hankkeen tavoitteiden toteutumisesta. Tänä vuonna on priorisoitu valvonnan kohteet uusille yhteistoiminta-alueille ja tavoitteena on valvonnasta saadun tiedon perusteella arvioida myös uusien palvelurakenteiden toimivuutta. Aluehallintovirasto on hyödyntänyt Paras – hankkeen kyselyistä saatuja tietoja ja pyrkinyt omassa ohjauspolitiikassa parantamaan kuntien valmiuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden kehittämisessä. Paras -hankkeen kyselyistä saadut tulokset osoittivat, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käsitteet ymmärretään kunnissa/yhteistoiminta-alueilla eri tavoin ja hyvinvoinnin rakenteet ovat eri alueilla hyvin erilaiset.

PARAS – hankkeen toimeenpanon edistämiseen liittyen vastuualue on seurannut yhteistoiminta-alueiden sopimusten tilannetta. Yhteistoiminta-alueiden vastuukysymysten selkiyttäminen oli tärkeää myös valvonnan näkökulmasta, jotta esimerkiksi erilaiset selvityspyynnöt voitiin osoittaa oikealle toimijalle. Paras - hankkeen hengen mukainen kuntien yhteistyö sekä kuntien yhdistymishankkeet etenevät alueella suhteellisen hyvin. Aluehallintovirasto seuraa ja tukee myös Oulun seudun kuntaliitoksen edistymistä.

1.2.3 Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon osalta aluehallintovirasto on STM:n pyynnöstä selvittänyt ja antanut arvion alueellaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista annetun lain (410/2009) toteutumisesta. Aluehallintoviraston toimialueella vain kaksi kuntaa ei kuulunut yhteistoiminta-alueeseen vuoden 2010 lopussa, mutta nämäkin kunnat ovat tehneet päätöksen yhteistoiminnan aloittamisesta 1.1.2011 alkaen.

Valvonta

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on toteuttanut elintarvikevalvonnan ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja ohjauksen osalta Eviran kanssa solmittua tulossopimusta ja sen liitteenä olevia valvontasuunnitelmia. Aluehallintovirasto on toteuttanut kuluttajaturvallisuusvalvonnan osalta Turvatekniikan keskuksen kanssa tehtyä tulossopimusta. Painopisteenä on ollut muun muassa valvonnan riskiperusteisuus ja suunnitelmallisuus.

Sosiaali- ja terveysministeriön tulossopimusta on toteutettu sovitulla tavalla painopisteenä kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta sekä suunnitelmallisen valvonnan toteutuminen. Ympäristöterveydenhuollolle järjestettävien työnohjaustilaisuuksien tavoitteena on ollut kunnan valvonnan vahvistaminen siten, että valvonta on tehokasta ja terveyshaittojen syntymistä ennalta ehkäisevää. Kuntien terveydensuojeluviranomaisten varautumista vesivälitteisiin epidemioihin on tuettu. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirasto tekevät tiivistä yhteistyötä ympäristöterveydenhuollon toimeenpanon kehittämiseksi (ympäristöterveydenhuollon yhteistyöryhmän toiminta).

Aluehallintovirasto on tarkastanut ja arvioinut kuntien toimittamia ympäristöterveydenhuollon valvontaan liittyviä suunnitelmia ja toteutumaportteja sekä tehnyt tarvittavat yhteenvedot. Aluehallintovirasto on osallistunut yhteisen valvontaohjelman ja toimialakohtaisten valvontaohjelmien laatimiseen ja kehittämiseen.

Kuntien elintarvikevalvonnan vaatimusten mukaisuuden auditointeja ja laitosvalvonnan auditointeja on tehty aluehallintoviraston suunnitelman mukaisesti. Aluehallintovirasto on seurannut, tukenut ja ohjannut aktiivisesti uuden 1.11.2009 voimaan tulleen eläinlääkintähuoltolain toimeenpanoa toimialueellaan. Kuntien eläinlääkintähuollosta vastaaville viranhaltijoille, luottamusmiehille ja kunnaneläinlääkäreille on järjestetty lain toimeenpanosta ohjaustilaisuudet. Uusia valvontaeläinlääkärin virkoja on yhteistoiminta-alueille perustettu ja muutamilla alueilla virkoja on perusteilla. Näin valtion valvonta-tehtävien suorittaminen on keskittymässä uuden eläinlääkintähuoltolain tavoitteiden mukaisesti muille kuin praktikkoeläinlääkäreille, kunhan uusiin virkoihinkin saadaan viranhaltijat. Päivystysalueiden muutos ei ole edennyt lainsäädännön edellyttämällä tavalla annetusta ohjauksesta ja käydyistä keskusteluista huolimatta.

Ympäristöterveydenhuollossa on ratkaistu neljä kantelua. Keskimääräinen käsittelyaika oli 1,7 kuukautta eli 8 kuukauden keskimääräinen käsittelyaikatavoite alitettiin.

1.2.4 Ympäristönsuojelu ja ympäristön kestävä käyttö

Vuonna 2010 ratkaistiin 220 asiaa. Ratkaisuista lukumääräisesti merkittävimpiä toimialoja ovat olleet kaivannaisteollisuus (ml. turvetuotanto), vesilain mukainen rakentaminen vesistöön ja eläinsuojat. Ratkaisujen määrälle annettu tulostavoite, 270 kpl, jäi täten jonkin verran vajaaksi. Alkuvuonna varsinaisilta työtehtäviltä aikaa on vienyttä uuden vastuualueen organisointi, työjärjestyksen ja yksikköjen työnjakopäätösten sisäänajo sekä henkilöstön rekrytointi ja tehtäväkuvien tarkistaminen. Lisäksi neljä suurinta hakemusasiaa ovat sitoneet 15 prosenttia esittelijä- ja ratkaisijaresursseista. Uusiin toimintoihin muutto ja suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission lupa-asioiden siirtyminen

PSAVI:lle ottivat oman osansa loppuvuoden työajasta. Vuoden 2010 lupatulot olivat 625 000 euroa, joten euromääräinen tulostavoite (650 000 €) voidaan katsoa saavutettuna. Vuoden vaihteessa vireillä oli 250 hakemusasiasiaa.

Ympäristö- ja vesitalouslupa-asioiden keskimääräiset käsittelyajat alittivat asetetut palveluaikatavoitteet. Ympäristönsuojelulain mukaisten lupa- ja ilmoitusasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 11,2 kk (palveluaikatavoite 12 kk) ja vesilain mukaisten lupa-asioiden 7,2 kk (9 kk). Ympäristönsuojelulain mukaisten uutta toimintaa ja toiminnan muutosta koskevien hakemusasianten osalta keskimääräinen palveluaikatavoite 10 kk ylittyi 0,8 kuukaudella. Tämä johtui kahdeksasta laajasta ja hankalasta, yli kahden vuoden käsittelyajan hakemusasianta.

1.2.5 Sivistystoimi

1.2.5.1 Oikeusturva

Opetustoimeen liittyviä oikeusturva-asioita tuli vuonna 2010 vireille poikkeuksellisen runsaasti. Vuodelta 2009 siirtyi vuodelle 2010 ratkaistavaksi yhdeksän asiaa, joista viisi oli valituksia ja neljä kantelua. Vuonna 2010 tuli vireille yhteensä 60 oikeusturvasasia. Näistä 36 oli valituksia, 17 kantelua, 1 arvioinnin oikaisupyynnön sekä 6 lausuntoa. Vuoden loppuun mennessä oli ratkaistu 68 asiaa. Valitusten poikkeuksellisen suuren määrän ja uuden viraston toiminnan käynnistämiseen henkilöstöltä kuluneen työajan takia käsittelyajat venyivät. Kantelut käsiteltiin yhtä tapausta lukuun ottamatta alle kahdeksassa kuukaudessa. Keskimääräinen kantelujen käsittelyaika on 4,6 kuukautta. Valituksista ja lausunnoista 21 käsiteltiin alle kolmessa kuukaudessa ja lisäksi 15 valitusta käsiteltiin yli kolmessa mutta alle neljässä kuukaudessa. Keskimääräinen valitusten ja lausuntojen käsittelyaika oli 3,1 kuukautta. Välitulosraportin laatimisvaiheen näkymiin verrattuna oikeusturva-asiat saatiin loppujen lopuksi hoidettua odotettua nopeammin. Kesän ja alkusyksyn tiiviin työskentelyn ansiosta oli vireille tulleista oikeusturva-asioista vuoden lopussa kesken enää neljä tapausta.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueen kunnista on tehty kaksi opetushenkilöstön lomautuksiin/säästötoimenpiteisiin liittyvää kantelua. Ratkaisuissa edellytettiin, että kunnat arvioivat lukuvuoden päättymisen jälkeen lomautusten vaikutuksia lyhyellä, mutta myös pitemmällä aikavälillä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti opetustoimen henkilöstölle oikeusturvapäivän, jossa käsiteltiin kunnan kouluviranomaisten ja opetushenkilöstön näkökulmasta keskeisiä oikeusturva-asioita. Teemat ovat nousseet muun muassa valitusten ja kantelujen myötä usein esiin ja siksi erityisesti niistä haluttiin antaa koulutusta viranhaltijoille. Näin toimien kyetään toivottavasti ennalta ehkäisemään ”turhien” oikeusturva-asioiden vireille tuloa. Aikaisempien vuosien tapaan aluehallintovirastoon tuli runsaasti oikeusturva-asioihin liittyviä yhteydenottoja. Kysymyksiä esittivät sekä opetushenkilöstö että huoltajat. Vuonna 2010 huoltajien/kansalaisten yhteydenottojen osuus kaikista yhteydenotoista oli pienempi kuin edellisvuosina

1.2.5.2 Täydennyskoulutus

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tavoitteena on valtakunnallisen koulutuspolitiikkaa edistävien lyhytkestoisten informaatiotilaisuuksien järjestäminen esi- ja peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten, ammatillisen aikuiskoulutuksen sekä vapaan sivistystyön opetushenkilöstölle. Tilaisuuksien tavoitteena on varmistaa koulutuspoliittisesti merkittävän informaation alueellinen saavutettavuus sekä keskeisten toimijoiden alueellisen yhteistyön ja verkostoitumisen vahvistaminen. Toiminnan tärkeimmät tavoitteet ja määrärahat on määritelty opetus- ja kulttuuriministerin määräyskirjeessä 249/522/2009.

Aluehallintovirasto järjesti opetustoimen henkilöstölle yhteensä 49 täydennyskoulutus-tilaisuutta, joihin osallistui 3 363 henkilöä kaikilta kohteena olevilta kouluasteilta. Merkittävä kohdejoukko oli edelleen perusopetuksen opetushenkilöstö (58 % osallistujista). Myös opetus- ja oppilaitosjohdon osuus (18 %) on varsin korkea ja kertoo aluehallintoviraston tiiviistä yhteistyöstä johdon kanssa. Koulutustilaisuuksia järjestettiin 16 paikkakunnalla aluehallintoviraston alueella. Lisäksi etäluentoina järjestettyyn erityisopetuksen luentosarjaan oli mahdollista osallistua lukuisilta paikkakunnilta ja työyhteisöistä.

Kuntien talousvaikeudet, opetushenkilöstön lomautukset ja sijaisuusongelmat vaikeuttavat osallistujien kertoman mukaan edelleen osallistumista alueella järjestettävään täydennyskoulutukseen. Kehityssuunta on huolestuttava alueella, jossa pitkien etäisyyksien vuoksi täydennyskoulutukseen osallistumisessa on ollut vaikeuksia jo aiemmin. Aluehallintoviraston toteuttama osallistujille maksuton ja lähellä järjestettävä täydennyskoulutus on tämän vuoksi merkittävää.

Aluehallintovirastot keräävät tietoa järjestetyn täydennyskoulutuksen laadusta ja vaikuttavuudesta. Saatujen palautteiden perusteella järjestetty koulutus on ollut laadukasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön määräyskirjeen mukaisesti aluehallintovirastot ovat tehneet keskinäistä yhteistyötä ja yhteistyötä Opetushallituksen kanssa. Yhteistyölle on nimetty yhteistyöryhmä, joka pitää kokouksia kaksi kertaa vuodessa. Kokousten lisäksi yhteyttä pidetään puhelimitse ja sähköpostilla. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto osallistui aktiivisesti alan kansalliseen yhteistyöhön toiminnan laadun kehittämiseksi osallistumalla alan seminaareihin, kokouksiin ja tavoiteasiakirjojen laatimiseen.

Alueellisesti keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat olleet Oulun yliopisto, Oulun kaupunki ja Oulun seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä. Monia tilaisuuksia on valmisteltu erilaisissa alueellisissa yhteistyöryhmissä ja monialaisena yhteistyönä. Alueellinen yhteistyö on välttämätöntä aluehallintoviraston käytettävissä olevien vähäisten henkilöstöresurssien takia. Esimerkkinä laajasta yhteistyöstä voi mainita erityisopetukseen liittyvän yleisluentosarjan, joka toteutettiin etäyhteyksien avulla 36 paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Suunnitteluun ja toteutukseen osallistui kahdeksan eri organisaatiota. Luentosarjan toteuttamista jatketaan, sillä se tarjoaa toimivan kanavan eri asteilla toimiville opettajille ja avustajille päivittää tietoja.

Täydennyskoulutuksen tarjonnan ja osallistumisen suunnitelmallisuuden lisäämiseksi aluehallintovirasto kutsuu koolle täydennyskoulutuksia järjestävien tahojen edustajia

säännöllisesti keskustelemaan ajankohtaisista kehittämisen tehtävistä. Vuoden 2010 aikana on pidetty kaksi kokousta.

Aluehallintoviraston opetushenkilöstön täydennyskoulutus on keskeinen osa opetusalan informaatio-ohjausta. Pohjois-Suomessa on täydennyskoulutusta tarjoavia organisaatioita vähän. Tämän vuoksi koulutuksen ylläpitäjien oma täydennyskoulutus sekä aluehallintoviraston järjestämä täydennyskoulutus ovat merkittävämmässä asemassa kuin eteläisemmässä osassa Suomea. Aluehallintoviraston koulutusten järjestämisen tapaa on kehitetty sekä yhteistyöverkostoja vahvistettu. Tarvetta koulutukselle on myös jatkossa. Laadukas koulutus edellyttää myös riittäviä määräraha- ja henkilöstöresursseja.

Monipuolinen ja jatkuva koulutustarjonta ovat keskeisiä alueellisia tavoitteita. Koulutuksen saavutettavuuden kannalta on oleellista, että tilaisuuksia järjestetään eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata ja Kainuuta. Opetushenkilöstön määrällinen painopiste on Oulun seudulla. Silti on tärkeää, että koulutusta järjestetään Kainuussa, Koillismaalla ja myös toimialueen eteläosissa, joissa täydennyskoulutuksen saavutettavuus on heikompaa. Koulutuksen tuominen lähelle lisää tarjonnan tasa-arvoa ja luo mahdollisimman monelle mahdollisuuden osallistua. Hajauttamisesta on saatu viime vuosina hyviä kokemuksia. Aluehallintovirastot toimittavat saamiensa ohjeiden mukaisesti erillisen määrällisen koonnin ja toiminnan laadullisen arvioinnin opetus- ja kulttuuriministeriöön.

1.2.5.3 OSAAVA- ohjelman täytäntöönpano

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt määräaikaisen opetustoimen henkilöstön ammatillista osaamista kehittävän Osaava-ohjelman vuonna 2010. Tulossopimuksen ja Opetus- ja kulttuuriministerin määräyskirjeen sekä asettamispäätösten mukaisesti Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on ottanut osaa Osaava-ohjelman suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on jakanut valtionavustukset opetustoimen henkilöstön kehittämisohjelman mukaisille Osaava -hankkeille opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeiden mukaisesti. Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon tuli yhteensä 15 hakemusta, joista kahdeksan oli usean aluehallintoviraston rajat ylittäviä hankkeita. Myönteisen päätöksen sai kahdeksan kehittämisverkostoa, joista kolme oli aluehallintovirastorajat ylittäviä verkostoja. Avustusta saaneet hankkeet edustivat perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta sekä vapaata sivistystyötä. Rahoituksen saamisen edellytyksenä oli vähintään kahden koulutuksen järjestäjän muodostama verkosto.

Rahoitettujen hankkeiden tavoitteena on kehittää alueellisia ja paikallisia toimintamalleja, joilla voidaan varmistaa opetustoimen henkilöstön osaaminen. Verkostoissa laaditaan osaamistarvekartoituksia, suunnitellaan ja toteutetaan täydennyskoulutusta sekä kehitetään uusia työelämälähtöisiä osaamisen kehittämisen muotoja. Hankkeisiin sisältyvissä täydennyskoulutuksissa painottuivat tietoyhteiskuntaosaaminen, työhyvinvointi, opetuksen laatutyö sekä opettajuuteen liittyvän osaamisen lisääminen. Koulutusta tarjotaan erityisesti niille henkilöstöryhmille, joille ei ole ollut riittävää tarjontaa. Osaava ohjelman toteutumista seurataan vuosittain. Ensimmäinen aluehallintovirastojen yhteinen seurantaraportti toimitetaan OKM:lle 28.2.2011 mennessä.

Osaava-ohjelman toimeenpano- ja seurantatehtävät aluehallintovirastossa ovat lisänneet opetustoimen hallinnonalan työmäärää. Osaava-ohjelman mukaiselle kehittämis-työlle on tarvetta erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomen alueella. Ohjelma tukee alueellista verkostoitumista, työnjakoa sekä osaamisen ylläpitämisen rakenteiden luomista. Aluehallinnon informaatio- ja rahoitusohjaus on ohjelman onnistumisen kannalta keskeisessä asemassa.

1.2.6 Kuluttaja- ja kilpailuasiat sekä TEM:n hallinnonalan elinkeinovalvonta-asiat

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa oli alkuvuoden 2010 kilpailuasioita käsittelevän virkamiehen virka täyttämättä. Virka täytettiin 17.5.2010 alkaen. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa oli vuonna 2010 käsiteltävänä kolme aluehallintoviraston alueelta tullutta kilpailuasiana käsiteltävää toimenpidepyyntöä, joista yksi on käsitelty loppuun, yksi siirretty Kilpailuvirastoon ja yksi oli vuoden lopussa vielä vireillä. Kilpailuviraston toimeksiannolla ei ole ollut toimenpiteitä eikä myöskään aluehallintoviraston oma-aloitteisia toimenpiteitä.

Kuluttaja-asioissa ei tehty Kuluttajaviraston kanssa yhteistä suunnitelmaa vuodelle 2010. Kuluttajaviraston toimeksiannolla tehtiin kaksi valtakunnallista hintavertailua. Myös alueellisia hintavertailuja tehtiin kaksi. Lisäksi oli neljä Kuluttajatutkimuskeskuksen selvityksiin liittyvää seurantatutkimusta. Vuonna 2009 alkanut alueellinen hintamerkintäkampanja jatkui vielä vuonna 2010.

Hintamarkkinoinnin valvontaa sekä kulutusluottovalvontaa on tehty, ja niiden johdosta on annettu huomautuksia ja kehotuksia. Myös vakausvalvontaa on tehty ja sen johdosta on annettu huomautuksia.

Valmismatka-asioissa on valvontaa suoritettu selvittelemällä rekisteröimättömiä valmismatkoja tarjoavia liikkeitä. Vuonna 2010 tuli vireille ja käsiteltiin loppuun yksi asia, jonka lisäksi käsiteltiin loppuun kaksi vuonna 2009 vireille tullutta asiaa.

Kiinteistönvälitysrekisteröintipäätöksiä oli 10 ja muutospäätöksiä oli 25. Rekisteröintipäätösten keskimääräinen käsittelyaika oli kaksi viikkoa. Kiinteistönvälitysasioissa kantelu- ja valvontapäätöksiä tehtiin seitsemän. Keskimääräinen käsittelyaika oli 3,8 kuukautta. Välitysliikkeiden valvontaan liittyviä muita yhteydenottoja tuli sekä puhelimitse että sähköpostitse. Lisäksi on toteutettu välitysliikkeiden omaehtoista valvontaa pyytämällä välitysliikkeiltä voimassaolevat vastuuvakuutusasiakirjat. Myös kiinteistönvälitysmarkkinointi- eli hintamerkintävalvontaa on suoritettu. Myös kiinteistönvälitysasioiden kantelu- ja valvonta-asioidenkäsittelyyn on vaikuttanut edellä mainitun viran avoinna olo, koska kyseisen kilpailuasioden virkamiehen vastuulla on myös kiinteistönvälitysvalvonta sekä kantelut.

Vähittäiskaupan ja parturi- ja kampaamoliikkeiden aukioloajoista annetun lain mukaisia poikkeuslupapäätöksiä tehtiin 31. Keskimääräinen käsittelyaika oli noin kolme viikkoa.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella on tällä hetkellä neljä talous- ja velkaneuvonnan toimialuetta. Yksi toimeksiantosopimus irtisanottiin kesäkuussa, minkä takia toimeksiantosopimusneuvotteluja käytiin syyskuussa sekä Oulun kaupungin että Kainuun maakunta- kuntayhtymän kanssa. Vuodenvaihteessa 2009–2010 jonotusaika ensimmäiselle asiakastapaamiselle oli Raahea lukuun ottamatta kaikilla muilla toimialueilla alle suositusten mukainen (60 vrk).

1.2.7 Sisäinen turvallisuus

Sisäisen turvallisuuden poikkihallinnollinen yhteistyö aluehallintovirastossa on organisoitu. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on asettanut sisäisen turvallisuuden työryhmän, jonka tehtävänä on lisätä aluehallintoviraston vastuualueitten välistä säännöllistä ja pysyvää yhteistyötä eri sektoreiden toiminnan ja yhteensovittamisen sekä koordinaation vahvistamiseksi. Työryhmään on nimetty jäsenet hallintopalvelujen vastuuyksiköstä sekä pelastustoimen ja varautumisen, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat sekä poliisitoimen vastuualueilta. Aluehallintoviraston vastuualueiden välillä ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten kanssa ollaan luomassa menettelyitä, joilla varmistetaan yhteistyö sisäisen turvallisuuden asioissa. Työryhmässä on asiantuntijajäsenenä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun elinkeino-liikenne ja ympäristökeskusten sekä muiden sisäisen turvallisuuden kannalta tärkeiden sidosryhmien: poliisi- ja pelastuslaitosten, rajavartiolaitoksen, kirkon, kuntien, järjestöjen, elinkeinoelämän sekä kylätason toimijoiden edustajat. Viranomaisten, järjestöjen ja elinkeinoelämän välisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön keskeisenä tehtävänä on tukea paikallista turvallisuussuunnittelua ja sen toteutusta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on kartoittanut paikallisten turvallisuussuunnitelmien laadintatilannetta peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä sekä erilliskyselyin. Kerätyn tiedon perusteella aluehallintovirastolla on jatkossa mahdollisuus kohdistaa toimenpiteitä niille alueille, joilla on vielä puutteita. Tavoitteena on tukea kuntia paikallisessa turvallisuussuunnittelussa ja toteutuksessa. Aluehallintovirasto on tutustunut suurten kaupunkien turvallisuussuunnitteluun sekä harvaanasuttujen alueiden sisäisen turvallisuuden asioita koskettaviin ongelmiin sekä kunnissa toteutettaviin hyviin käytänteisiin tavoitteena jatkossa levittää niitä muille vastaaville alueille. Lisäksi on osallistuttu sisäasiainministeriön järjestämiin sisäisen turvallisuuden ohjelmatilaisuuksiin. Sisäisen turvallisuustyön tilannetta on tarkasteltu myös kuntavierailujen yhteydessä. Aluehallintovirasto on osallistunut uuden alueellisen sisäisen turvallisuuden yhteistyömallin kehittämiseen.

Sisäasiainministeriön ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston välisessä tulossopimuksessa sovitusta tavoitteista tukea paikallista turvallisuussuunnittelua järjestämällä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa koulutustilaisuuksia vuonna 2010 ei toteutunut. Tavoite seuranta- ja muiden tietojen kokoamisesta viraston ja kentän käyttöön paikallisessa turvallisuussuunnittelutyössä toteutui peruspalvelujen arviointiraportin yhteydessä.

Aluehallintoviraston sisäisen turvallisuuden yhteistyöryhmän toiminnassa keskityttiin suurelta osin toiminnan käynnistämiseen ja jatkotyön suunnitteluun. Tästä johtuen tavoitteet siitä, että laaditaan yhdessä poliisin, pelastustoimen ja järjestöjen kanssa oma toiminen turvallisuuden alueellinen kehittämissuunnitelma sekä siitä, että yhteen sovi-

tetaan ja edistetään viranomaisten, järjestöjen ja elinkeinoelämän välistä alueellista sisäisen turvallisuuden yhteistyötä, eivät toteutuneet täysimääräisesti. Verkosto alueellisen yhteistyön toteuttamiseksi on luotu aiemmin esitetysti.

Asumisen paloturvallisuuden ohjelmatyön toteutumisen seuranta edellyttää erilliskyselyjä. Tilannetta on arvioitu vuotta 2008 koskevan pelastustoimen peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä. Vuotta 2009 koskevassa arvioinnissa tätä arviointikohdetta ei ollut, eikä seuranta sen vuoksi ole tehty.

Pelastustoimen ja varautumisen vastuualue on osallistunut aktiivisesti sisäisen turvallisuuden yhteistyöryhmän toiminnan käynnistämiseen ja toiminnan suunnitteluun.

Aluehallintoviraston sisäisen turvallisuuden työn rooli ja tulossopimuksin annetut tehtävät tarkentuvat, kun sisäasiainministeriön asettaman työryhmän esityksen pohjalta päätetään sisäisen turvallisuuden alueellinen toimintamalli.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueen toimenpiteet sisäisen turvallisuuden edistämiseksi:

Alkoholiohjelman toimeenpano tukee sisäisen turvallisuuden toteuttamista. Vastuualue on ohjannut kuntia ottamaan huomioon lähisuhde- ja perheväkivallan omissa turvallisuussuunnitelmissaan. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy on huomioitu monissa kuntien turvallisuussuunnitelmissa, mutta joiltain osin on vielä puutteita. Lähisuhde ja perheväkivallan ehkäisyn kuntasuositusten jalkauttamista kuntiin on jatkettu vuoden 2010 aikana pitämällä asiasta työkokouksia ja asia huomiointiin myös Pohjois-Suomen alueellisilla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päivillä. Viidelle yhteistoiminta-alueelle mahdollistettiin lisäksi osallistuminen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn moniammatillisten työryhmien vertaistapaamiseen. Yhteistoiminta-alueiden rakentaminen on omalta osaltaan hidastanut kuntien aktiivisuutta mm. kuntasuositusten huomioon ottamiseen omassa toiminnassaan ja suunnitelmissaan.

Aluehallintovirasto selvitti vuonna 2010 lastensuojelukyselyn yhteydessä sosiaalipäivystyksen tilanteen toimialueellaan. Kyselyn perusteella voidaan todeta, että pääsääntöisesti sosiaalipäivystys toteutuu jokaisessa kunnassa. Kuntien järjestämistavat vaihtelevat ja useimmin toiminta keskittyy lastensuojelun päivystykseen. Osa kunnista tuottaa sosiaalipäivystyksen omana palvelunaan, osa yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai ns. ostopalveluna yksityiseltä palvelun tuottajalta.

Informaatio-ohjauksella kuntien työn painopisteen siirtymistä korjaavasta työstä ennalta ehkäisevään työhön on toteutettu lähinnä terveyden ja hyvinvoinninedistämistyön yhteydessä.

Tavoite osallistua koulujen, oppilaitosten, korkeakoulujen ja yliopistojen turvallisuutta koskevien valtakunnallisten ohjeiden toimeenpanoon ja ohjeiden edellyttämiin yhteisiin harjoituksiin saattaa osittain toteutua. Aluehallintovirasto on järjestänyt koulutustilaisuuksia, joissa on käsitelty mm. koulukiusaamisen ehkäisyä, esimerkiksi Kiva-koulu – hankkeen pohjalta.

Aluehallintoviraston sisäisen turvallisuuden työn rooli ja tulossopimuksin annetut tehtävät tarkentuvat, kun sisäasiainministeriön asettaman työryhmän esityksen pohjalta päätetään sisäisen turvallisuuden alueellinen toimintamalli.

1.2.8 Varautuminen

Alueellinen valmiustoimikunta on perustettu ja sen työ on käynnistynyt. Valmiustoimikunnan roolia alueen varautumisen yhteensovittamista edistävänä toimijana on vahvistettu muun muassa tarkastamalla valmiustoimikunnan kokoonpanoa ja tehtäviä.

Valtakunnalliseen VALHA 2010 -valmiusharjoitukseen osallistuttiin annetun ohjeistuksen mukaisesti. Harjoitus oli hyvä ja se osoitti puutteita viraston sisäisessä tiedonkullussa sekä asioiden yhteensovittamisessa. Korjaavat toimenpiteet on käynnistetty.

VALHA 2010 -harjoitus nosti esille useita kehittämistarpeita aluehallintoviraston osalta. Sisäasiainministeriön rooli aluehallintovirastojen yleisenä varautumisen- ja valmiussuunnittelun ohjaajana ei toteutunut harjoituksen yhteydessä. Harjoitukset toivat esille tarpeen Sisäasiainministeriön ohjausotteen terävöittämiseen ja selkiyttämiseen niiltä osin, mikä koskee aluehallintoviraston omaa varautumista sekä aluehallinnon toteuttamaa varautumisen ohjausta ja yhteensovittamista.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue muodosti VALHA 2010 -harjoitusta varten vastuualueelle varautumisen johtoryhmän, jossa käsiteltiin VALHA -harjoitukseen liittyvät tehtävät ja toimeksiannot. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat – vastuualue on järjestänyt yhdessä Pelastusopiston kanssa varautumiskoulutusta sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue selvitti VALHA 2010- harjoituksen yhteydessä valmiussuunnitelmien tilannetta kuten alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmia. Aluehallintovirasto huolehti eläintautivalmiussuunnitelmansa ja eläintautivalmiusvarastonsa päivittämisestä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa solmitun tulossopimuksen mukaisesti. Aluehallintovirastoon perustetut kaksi uutta läänineläinlääkäriä virkaa paransivat toimintamahdollisuuksia eläintautitilanteissa. Yksi läänineläinlääkäri on osallistunut EU:n ja FAO:n yhteisesti järjestämään suu- ja sorkkautikoulutukseen. Koulutuksessa saatua tietoa on hyödynnetty valmiussuunnittelussa ja valmiuskoulutuksessa. Valmiuseläinlääkäreille järjestettiin eläintautivalmiusharjoitus. Aluehallintoon liittyvä uudistus sekä siitä johtuvat organisaatiomuutokset asettavat haasteita valmiussuunnittelulle esimerkiksi tietojärjestelmien osalta, kun tietohallinto ei enää ole samassa organisaatiossa.

Päivittäistavarahuollon varautumisen ja suunnittelun yhteensovittamisessa alue- ja paikallistasolla päätettiin aloittaa yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön sekä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa päivittäistavarahuollon aluepoolikokeilu, jonka etuina nähdään mm. verkostoitumisen tuomat hyödyt ja elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyö sekä paikallisten erityisolosuhteiden huomioiminen varautumisessa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti yhteistyössä Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikunnan kanssa yhden alueellisen maanpuolustuskurssin Kajaanissa. Maanpuolus-

tuskurssiin osallistui luennoitsijana pelastustoimen ja varautumisen, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat sekä hallintopalvelujen virkamiehiä. Aluehallintovirasto järjesti myös kriisiviestintään suunnatun koulutusseminaarin. Kummatkin tilaisuudet onnistuivat hyvin.

Kuntien valmiussuunnitelmien tukemiseksi aluehallintovirasto on aloittanut esiselvitystyön, jossa arvioidaan kuntien valmiussuunnitelmien tasoa ja laatua, pyytämällä kuntien valmiussuunnitelmien yleiset osat tarkastettavaksi. Esiselvityksen perusteella laaditaan suunnitelma kuntien valmiussuunnittelun tukemiseksi, laadun kehittämiseksi ja varmistamiseksi.

Esiselvitystä käytetään myös hyödyksi aluehallintoviraston toimialueen varautumisen strategiatyössä, jonka tarkoituksena on kehittää ja järkevöittää alueen varautumista yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Kuntien varautumista on tuettu muun muassa vesikriisinhallintaan liittyvällä harjoituksella sekä eläintautivalmiusharjoituksella valmiuseläinlääkäreille.

1.2.9 Kriisijohtaminen

Valtion kriisijohtamismalli on esitetty julkaisussa ”Valtion kriisijohtamismallin toteuttaminen alue- ja paikallishallinnossa”, työryhmän loppuraportti. (Valtioneuvoston kanslian julkaisusarjassa 15/2009). Kriisijohtamismallin toimeenpano on osoittautunut haasteelliseksi, koska mallista ei ole säädetty lainsäädännön tasolla.

Aluehallintoviraston valmiussuunnitelman laatiminen on kesken ja suunnitelma valmistuu vuoden 2011 aikana. Valmiussuunnitelman laatiminen toteutetaan tilannekeskuksmallin pohjalta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ei järjestänyt kunnille suunnattua valmiusharjoitusta omalla toimialueellaan. Kuntien johtamisjärjestelyjä ja kriisivalmiuksia häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta ei testattu eikä arvioitu vuonna 2010.

Aluehallintoviraston suojatilojen tarpeet ja käytön periaatteet on linjattu Sisäasiainministeriön kirjeessä 16.12.2010.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ja Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikunnan välinen yhteistyösopimus allekirjoitettiin vuoden 2011 alusta.

1.2.10 Pelastustoimi

Tulostavoite kaikkien toimialueella olevien pelastustoimen alueiden palvelutasopäätösten laadinnan tilanteesta raportoimisesta on kyseenalainen. Pelastustoimen palvelutasopäätökset laaditaan tavallisimmin kerran valtuustokaudelle. Palvelutasopäätösten laadinnan yhteydessä aluehallintovirasto on käyttänyt niiden tarkastamiseen ja niistä

lausumiseen huomattavasti aikaa ja päätetyt palvelutasot ovat aluehallintoviraston näkemyksen mukaan laillisia ja parhaimmillaan alan valtakunnallisten tavoitteiden mukaisia. Palvelujen tuottamisen tarkoituksenmukaisuusarviointia ei ole tehty. Tarkoituksenmukaisuusarviointiin tulee jatkossa valtakunnallisesti kiinnittää huomiota, koska se on merkittävä informaatio-ohjauksen keino.

Tavoite siitä, että tehdään vähintään yksi palvelutasoa ja toimintavalmiutta selvittävä valvontakäynti jokaiselle kolmelle pelastustoimen alueelle toteutui osittain: Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitokselle käytiin esittelemässä pelastustoimen peruspalvelujen arvioinnin tuloksia, jonka yhteydessä keskityttiin pelastuslaitoksen palvelutason toteutumiseen. Kainuun pelastuslaitokselle oli suunniteltu valvontakäynti marraskuun aikana, mutta käynti on jouduttu siirtämään vuoteen 2011.

Vastuualue seuraa pelastustoimen toimintavalmiutta erityisesti peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä ja raportoi poikkeamat sisäasiainministeriölle sekä ryhtyy tarvittaviin toimiin. Vuonna 2010 ei merkittäviä poikkeamia havaittu. Metsäpalojen lentotähystyksen hallinnoinnin vaatima työmäärä oli kuitenkin niin suuri, jota helteinen kesä vielä kasvatti huomattavasti, etteivät pelastustoimen sektorin resurssit riittäneet jatkuvaan ja kattavaan palvelutasovalvontaan.

Tavoite siitä, että huolehditaan, että pelastustoimen tilanteen seurannassa ja johtamisessa käytettävää JOTKE -tietojärjestelmää voidaan käyttää aluehallintovirastossa, toteutui. Tavoite tarkistaa kaikki ne pelastustoimen yhteistoimintaa koskevat järjestelyt, joissa lääninhallitus on aiemmin ollut osapuolena, siirtyi alkuvuodelle 2011.

Pelastuksen ja varautumisen vastuualue on valvonut tulossopimuksessa sovitulla tavalla, että ns. SEVESO -laitosten ulkoiset pelastussuunnitelmat on laadittu sisäasiainministeriön antaman asetuksen mukaisesti ja että harjoituksia järjestetään vähintään kerran kolmessa vuodessa.

Tulostavoite siitä, että laaditaan yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa vuotta 2011–2012 koskeva pelastuspalveluharjoitusten vuosisuunnitelma sekä valvotaan suunnitelman toteutumista, toteutuu alkuvuodesta 2011.

Uudistuvaan pelastuslakiin on varauduttu. Lakihankkeen viivästyminen ja lain lausuntovaiheen säädökset sekä asetusten puuttuminen ovat kuitenkin jättäneet vielä avoimeksi niin oleellisia asioita, ettei valmistautuminen ole ollut täysimääräisesti mahdollista.

1.2.11 Kansainvälinen toiminta

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kansainvälinen toiminnan toteutuma noudattaa tulossopimuksissa asetettuja tavoitteita. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on huolehtinut kansainvälisen yhteistyön jatkuvuudesta ja koordinoinnista yhdessä muiden aluehallintoviranomaisten kanssa. Aluehallintovirasto on järjestänyt useita kansainvälisiä yhteistyötapaamisia, joihin on osallistunut myös muiden aluehallintoviranomaisten edustajia. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on asettanut kansainvälisten asioiden

työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella kansainvälisen yhteistyön strategiaa sekä yhteistyösopimuksia eri yhteistyötahojen kanssa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on jatkanut aktiivisesti lähialueyhteistyötä mm. Karjalan tasavallan kanssa suunnitelmien ja kansallisen lähialueyhteistyöstrategian mukaisesti. Tiivistä yhteistyötä on toteutettu mm. sosiaali- ja terveysalan, koulutuksen sekä pelastustoimen aloilla. Edelleen on kartoitettu yhteistyömahdollisuuksia Murmanskien ja muiden Luoteis-Venäjän alueiden kanssa. Aluehallintovirasto osallistui 23.-24.9.2010 Murmanskissa järjestettyyn ”Yhdessä pohjoiseen tulevaisuuteen” - konferenssin valmisteluun ja toteutukseen. Konferenssiin osallistui 65 suomalaista ja 89 venäläistä Luoteis-Venäjän alueelta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on toiminut aktiivisesti ympäristönsuojelua edistävissä kansainvälisessä yhteistyössä mm. toimialakohtaisissa BAT-ryhmissä.

Aluehallintovirasto yhdessä sidosryhmiensä kanssa on tehnyt saksalaisen Baden-Württembergin osavaltion kanssa yhteistyötä päämääränään alueiden välisen yhteistyön edistäminen, hallintojen välinen yhteistyö sekä koululaisvaihdon edistäminen. Yhteistyösuhteita on ylläpidetty myös Kiinan Hainanin läänin sekä Euroopalaisten valtion aluehallintojen yhteistyöjärjestöön Jerteen.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue on toteuttanut sosiaali- ja terveysalan lähialueyhteistyötä, jota varten vastuualue on saanut lähialueyhteistyömäärärahaa. Hanketyötä ”Turvallinen lapsuus ja terveellinen Karjalan tasavallan pohjoisissa piireissä” on toteutettu vuosina 2009–2010. Hankkeesta on neuvoteltu Karjalan tasavallan terveys- ja sosiaalikehitysministeriön sekä opetusministeriön sekä eri toimijoiden kanssa. Hanke sisältää kolme keskeistä painoaluetta:

- Vammaisten yhteiskuntaan integroitumisen tukeminen (raportointi ja jatkoneuvottelut vuonna 2010 ja uusi seminaari vuonna 2011)
- Lastenkotilasten itsenäisen elämän tukeminen pilottihanke, jossa on mukana 5 lastenkotia Karjalan tasavallasta ja 3 lastenkotia Suomesta. Tavoitteena on lastensuojelupalvelujen kehittäminen lasten itsenäistymisen tukemiseksi. Petroskoissa pidettiin toukokuussa 2010 seminaari sekä neuvottelukokous. Lastenkotien työntekijöille järjestettiin tutustumis- ja harjoitteluvaihto Suomeen marraskuussa 2010 ja vastavuoroisesti suomalaisten vaihto Karjalan tasavaltaa toteutettiin vuoden 2011 tammihelmikuussa. Yhteistyö jatkuu vuonna 2011.
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemalla pidettiin Kostonmuksessa Turvallinen lapsuus ja terveellinen elämä – seminaari 12.- 13.10.2010. seminaariin osallistui Suomesta 35 asiantuntijaa. Yhteistyöneuvottelujen tuloksena sovittiin monialaisen viranomaisyhteistyön jatkamisesta ja seminaarien järjestämisestä vuoden 2011 aikana.

Aluehallintovirasto jatkoi opetustoimen lähialueyhteistyön suunnittelua monialaisena yhteistyönä. Vuoden 2010 aikana aluehallintovirasto on OKM:n osoittaman lähialuemäärärahan puitteissa tukenut viranomaisyhteistyötä, alueen toimijoiden yhteistyösuhteiden syntymistä ja asiantuntijoiden keskinäistä tietojen vaihtoa järjestämällä ja osallistumalla seminaarilaisuuksiin ja -konferensseihin. Aluehallintovirasto on osallistunut seuraavien toimenpiteiden toteuttamiseen:

- Kuusamon ja Louhen alueiden erityisopettajien työseminaari 10.-11.2.2010. Seminaariin osallistui 15 erityisoppilaiden kanssa työskentelevää asiantuntijaa molemmiin puolin rajaa. Seminaari oli osallistujapalautteen perusteella onnistunut. Osallistujat saivat ajantasaista tietoa tilanteesta ja tutustuivat käytännön toimintaan Kuusamosa.
- ”Leikit lasten ja nuorten luovuuden ja liikunnan aktivoijina” suomalais-venäläinen asiantuntijaseminaari pidettiin Rovaniemellä 14.–15.9.2010. Toteutus yhteistyössä Lapin aluehallintoviraston sekä Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan ELYjen kanssa. Seminaariin osallistui 39 asiantuntijaa Suomesta ja Venäjältä. Seminaari käsitteli leikin historiaa ja nykykäytänteitä. Asiaa tarkasteltiin tutkimuksen ja käytännön toiminnan kautta. Ohjelmaan kuului myös tutustumiskäyntejä.
- Aluehallintoviraston edustaja osallistui opetusalan työryhmän työskentelyyn Yhdessä pohjoiseen tulevaisuuteen 23.-24.9.2010 suomalais-venäläisessä yhteistyökonferenssissa Murmanskissa. Konferenssi tarjosi laajan kuvan Barentsin alueella meillä olevasta koulutus- ja kulttuurialan yhteistyöstä.
- Opetustoimen edustaja osallistui ”Turvallinen lapsuus ja terveellinen elämä – seminaariin 12.- 13.10.2010 Kostamuksessa. Seminaarissa esiteltiin suunnitelmia ja menetelmät hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi eri ammattikuntien näkökulmista. Moniammatillisen lähestymistavan ansiosta seminaarin anti oli asiantuntijoiden mielestä ammatillisesti avartavaa.

Aluehallintovirasto on edistänyt opetusalan kansainvälisen yhteistyön syntymistä osallistumalla kumppanina kansainväliseen (Suomi- Tanska- Karjalan tasavalta) kouluikäisten nuorten ympäristökasvatuksen ja osallisuuden kehittämishankkeen valmisteluun. Valmistelutyölle on saatu rahoitus Pohjoismaiden ministerineuvostolta. Valmistelua on tehty suunnitteluseminaarissa Oulussa 28.-29.4.2010 sekä virtuaaliseminaarina järjestetyssä koululaisten osallisuustoiminnan keskinäisessä esittelyssä 29.-30.9.2010 ja edelleen 8.-10.12.2010 Petroskoihin suunnittelukokouksessa. Suomen puolelta hankkeessa ovat mukana Oulun ja Kuusamon opetustoimet.

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti aluehallintovirasto on tiedottanut opetusalan kansainvälisten ohjelmien mukaisesta tarjonnasta ja ns. hyvistä käytänteistä järjestämällä kevätkaudella 2010 yhden informaatiotilaisuuden toukokuussa Eurooppa-viikon yhteydessä sekä toisen lokakuussa. Lisäksi aluehallintoviraston on jakanut esitemateriaalia järjestämässään opetushenkilöstön täydennyskoulutustilaisuuksissa. Aluehallintovirasto on myös tiedottanut ohjelmien ajankohtaisista tapahtumista ja antanut neuvontaa sähköpostitse ja puhelimitse.

Pelastustoimen ja varautumisen vastuualue on huolehtinut aluetta koskevien kansainvälisten sopimusten sekä yhteisymmärrys- ja aiepöytäkirjojen velvoitteista. Lisäksi on osallistuttu oman toimivallan mukaisesti vuoden 2010 hyväksytyjen lähialueyhteistyöprojektien toteutukseen: palosimulaattorikoulutukseen, vuonna 2011 toteutettavan metsäpalon torjuntaharjoituksen suunnitteluun sekä tuettu Kainuun pelastuslaitoksen osallistumista Karjalan tasavallan palomiespäivien yhteydessä järjestettävään savusukelluskilpailuun. Aluehallintovirasto on osallistunut yhteistyön jatkoneuvotteluihin Petroskoissa, Pääjärvellä sekä Kostamuksessa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on yhdessä Itä-Suomen aluehallintoviraston kanssa koonnut sisäasianministeriölle yhteisen hanke-esityksen vuodelle 2011.

Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentin (ENPI Karelia CBC) tarjoamia mahdollisuuksia pelastuspalveluvalmiuksien kehittämisessä ja onnettomuuksien ehkäisyssä yhteistyössä ao. maakunnan liittojen ja pelastuslaitosten kanssa on myös selvitetty.

1.2.12 Asiakaslähtöisyys ja palvelukanavat

Asiakokonaisuuksien ohjaus ja koordinaatio on Etelä-Suomen aluehallintoviraston vastuulla. Etelä-Suomen aluehallintoviraston johdolla on kokoontunut asiakkuustyöryhmä, joka on aloittanut työnsä loppuvuodesta 2010. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston edustaja kuuluu edellä mainittuun ryhmään. Viraston johdosta kolme henkilöä osallistui 25.11.2010 Helsingissä pidettyyn tilaisuuteen ”Asiakkuuden johtaminen ja prosessijohtaminen.

1.2.13 Sähköinen asiointi

Asiakokonaisuuksien ohjaus ja koordinaatio on Etelä-Suomen aluehallintoviraston vastuulla. Asiakohdassa ei ole ollut tapahtumia vuoden aikana.

1.2.14 Prosessit

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on osallistunut Etelä-Suomen aluehallintoviraston koordinoimaan aluehallintovirastojen yhteiseen prosessityöhön. Etelä-Suomen aluehallintoviraston kehittämissyksikön ohjaus on vasta käynnistymässä, joten yhtenäisesti toteutettavaa prosessityötä ei ole vielä päästy aloittamaan.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on nimennyt vastuualueittain vastuuhenkilöt 24.8.2010 mennessä. Lisäksi vastuualueittain nimetyt vastuuhenkilöt ovat osallistuneet prosessikoulutustilaisuuksiin Oulussa 16.–17.9.2010 ja Helsingissä 15.11.2010. Viraston johdosta kolme henkilöä osallistui 25.–26.11.2010 Helsingissä pidettävään tilaisuuteen ”Asiakkuuden johtaminen ja prosessijohtaminen. Virastossa järjestettiin 16.12.2010 ylijohdajan vetämänä prosessivastuuhenkilöiden tilaisuus, jossa kartoitettiin eri vastuualueiden prosessityön tilanne sekä sovittiin prosessityön säännöllisestä seuraamisesta virastotasolla. Aluehallintovirastolle ollaan laatimassa arvot, visio ja strategia, joiden ohjaamana prosessityötä jatketaan.

1.2.15 Sisäinen valvonta

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sisäisen tarkastuksen ohjesääntö allekirjoitettiin 7.4.2010 (PSAVI-2010–01131/Ha-125).

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto teki aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikön (erikoistumisyksikkö Lounais-Suomen aluehallintovirastossa) kanssa sopimuksen sisäisen tarkastuksen palveluiden tuottamisesta.

Aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikön tarkastajat kävivät tutustumis- ja neuvontakäynnillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 25. – 26.5.2010. Tarkastuksessa havaitut puutteet sisäisessä valvonnassa on korjattu.

Taloussääntöön liittyvä virastokohtainen ohje oli vuoden 2010 lopussa luonnosvaiheessa ja se vahvistettiin 4.2.2011.

1.2.16 Viestintä

Aluehallintovirastojen yhteisen viestinnän kehittämistä varten perustettiin vuoden 2010 alussa aluehallintovirastojen viestintäpäälliköiden ja toiminnan laadun kehittämisyksikön viestintävastaavan muodostama ryhmä Etelä-Suomen aluehallintoviraston johdolla. Ryhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Aluehallintovirastojen viestintäpäälliköiden omaehtoinen kokous järjestettiin marraskuussa.

Aluehallintovirasto on järjestänyt kriisiviestintään suunnatun alueellisen maanpuolustuskurssin erikoiskurssin.

Sisäinen viestintä

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on järjestänyt henkilöstölleen kolme yleistä infotilaisuutta, helmi-, kesä- ja joulukuussa. Niissä ovat olleet teemoina uudistuksen käytännön toteuttamiseen liittyvät asiat ja työhyvinvoinnin edistäminen.

Syyskuussa toteutettiin ALKU-hankkeen henkilöstökysely, johon vastasi 25 henkilöä. Noin 60 % vastanneista oli sitä mieltä, että he olivat voineet avoimesti keskustella muutoksesta työympäristössään. Syksyllä toteutettiin VMbaro työtyytyväisyyskysely. Siinä sisäinen viestintä ja tiedonkulku sai arvosanan 2,96. Vastuualueiden välillä oli huomattavia eroja.

Sisäisessä viestinnässä on hyödynnetty vahvasti intraa. Viraston johtoryhmän ja vastualueiden kokousten muistiot löytyvät intrasta. Jokaisella vastuualueella on päivittäjäoikeudet omaava henkilö. Intran käytettävyyttä ja käyttöä edistämään asetettiin viraston sisäinen kehittämisryhmä. Intranetin toimivuuteen liittyvä kysely suunnattiin kaikille aluehallintovirastoille joulukuussa.

Ulkoinen viestintä

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tiedottanut aktiivisesti aluehallinnon uudistuksesta asiakkaille, sidosryhmille ja kansalaisille. Uudistus on tuotu toistuvasti esille myös normaalissa ulkoisessa tiedottamisessa. Lehdistötiedotteita on lähetetty vuoden 2010 aikana noin 70 kpl. Lehdistötilaisuuksia on järjestetty tammi-marraskuun aikana yhteensä 10 eri puolilla toiminta-aluetta.

Internet-sivuja on päivitetty ahkerasti.

Aluehallintovirastoilla on yhteinen mediaseuranta, jonka avulla voidaan seurata näkyvyyttä verkkolehdistä ja muussa sähköisessä mediassa. Muu mediaseuranta on perinteistä lehtileikeseurantaa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on seurannassa noin 280 osumaa Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin suurimmissa painetuissa lehdissä ja sähköisessä mediassa. Ylijohtaja on antanut lehtihaastatteluja sidosryhmien omiin julkaisuihin.

Joulukuun 14. päivänä järjestettiin avoimien ovien päivä, johon kutsuttiin laajasti asiakkaita, sidosryhmien edustajia ja kansalaisia tutustumaan aluehallintoviraston toimintaan.

Sidosryhmäviestintä

Ylijohtajan johdolla on tehty kuntavierailuja vuoden aikana niin, että alueen 43 kunnasta on vierailtu 24 kunnassa. Kuntavierailujen yhteydessä ylijohtaja on kertonut aluehallintoviraston toiminnasta ja vierailuilla on ollut mukana myös vastuualueiden edustajia. Vierailujen isäntinä ovat olleet kunnan keskeiset luottamus- ja virkamiehet, mitkä ovat tärkeitä viestin vastaanottajia. Vierailut jatkuvat vuoden 2011 puolelle.

Lisäksi peruspalvelujen arviointiraportin julkistamisen yhteydessä järjestettiin kunnanjohtajille, poliisipäälliköille ja pelastusjohtajille yhteinen tilaisuus.

Markkinointi ja julkaisutoiminta

Virastolla ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia muihin kuin edellä mainittuihin markkinointitoimenpiteisiin.

Virastossa on julkaistu kaksi viralliseen julkaisusarjaan kuuluvaa raporttia ja niiden lisäksi 3-4 seminaariaineistojulkaisua. Julkaisut on taitettu ja tulostettu virastossa eikä painopalveluja ole käytetty.

1.2.17 Erikoistumistehtäviä koskevat tavoitteet

Peruspalvelujen saatavuuden arvioinnin kehittäminen ja Patio

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tulossopimuksessa sovitulla tavalla sitoutunut peruspalvelujen saatavuuden arvioinnin sisällölliseen kehittämiseen ja arviointityön valtakunnalliseen koordinointiin sekä kehittämään kartografista esittämistä.

Peruspalvelujen saatavuuden arvioinnin sisällöllinen kehittäminen on edennyt sekä peruspalvelujen arvioinnin kehittämisryhmän työn että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston oman työn kautta. Aluehallintovirasto on kehittänyt arviointiprosesseja yhdessä valtiovarainministeriön kanssa. Lisäksi aluehallintovirasto on edistänyt aluehallintovirastojen sekä elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten välistä yhteistyötä peruspalvelujen arvioinnissa. Vuotta 2010 koskevalla arviointikierroksella valtakunnallinen arviointiraportti laaditaan ajallisesti ennen alueellisia raportteja. Menettelyllä pyritään sitomaan arviointiprosessi entistä kiinteämmin keskushallinnon suunnittelu- ja päätöksentekosykliin ja siten lisäämään arvioinnin valtakunnallista vaikuttavuutta. Patiotietojärjestelmän sisällöllinen kehittäminen ja suunnittelu on ollut jatkuvaa ja säännönmukaista. Tilastokeskuksesta tilattavien aineistojen jakelua on yksinkertaistettu meillä olevalla arviointikierroksella aiempiin vuosiin verrattuna.

Metsäpalojen tähystyslennot

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen -vastuualueelle siirrettiin kokonaisvastuu koko maan metsäpalojen lentotähystykseen liittyvistä tehtävistä. Tähystystoiminta ja sen järjestelyt sujuivat niin hyvin, että sopimuksissa mainittu yhden vuoden optio vuodelle 2011 otettiin käyttöön kaikilla 26 osa-alueella eli reitillä.

Tehtävä oli tarkoitus hoitaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa muiden aluehallintovirastojen avustuksella. Yhteistyö joidenkin aluehallintovirastojen kanssa ei toteutunut suunnitellulla ja ohjeistetulla tavalla, mikä lisäsi Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työmäärää. Laskujen maksatus hoidettiin viivytyksettä ja kaikki lennot on tilastoitu Pronto -järjestelmään. Yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa uusittiin hätäkeskusten tähystyslentojen operatiivinen toimintaohje.

Kesän 2010 lentotähystystoiminnasta kerättiin palaute. Palautteet toivat ilmi merkittävän määrän itse tähystystoimintaan ja siihen liittyviin sidosryhmiin kohdistuvia kehittämissuhteita. Tähystystoiminnan järjestelyjen kehittäminen on jatkuvaa toimintaympäristön muun muassa tulevan hätäkeskusaluejaon muutoksista johtuen. Keskeisiä aluehallintovirastolle kohdistuvia kehittämissuhteita on jo toteutettu ja muihin sidosryhmiin kohdistuvia kehittämistoimenpiteitä on edistetty.

1.2.18 Johtamisen ja henkilöstön kehittäminen

Johtoryhmätyöskentely on vakiintunut ja kokouksia pidettiin säännönmukaisesti keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Johtoryhmä piti keväällä pitkän aloituskokouksen, jossa käsiteltiin strategista tulossopimusta ja toiminnallisia tulossopimuksia. Syyskuussa johtoryhmä kokoontui kaksipäiväiseen strategiaseminaariin. Vastuualueilla on järjestetty säännöllisesti omia kokouksia. Yhteistyötoimikunta on toiminut vuoden alusta alkaen. Henkilöstön informaatiotilaisuuksia on pidetty kolme.

Pohjois-Pohjanmaan ELYn ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton johtoryhmien kanssa on pidetty yksi kokous ja yksi yhteinen tiedotustilaisuus. Samoin Kainuun ELYn ja Kainuun maakunta -kuntayhtymän kanssa on pidetty johtoryhmien yhteinen tapaaminen ja tiedotustilaisuus.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston johto on osallistunut valtiovarainministeriön yhdessä Hausin kanssa toteuttamaan aluehallintovirastojen johtamisen kehittämissuunnitelman tilaisuuksiin 14.–15.6.2010, 18.8.2010 ja 25.–26.11.2010.

Aluehallintovirastomme kehityskeskusteluja käyvät esimiehet (16 henkilöä) osallistui-
vat AVLen yhteiseen ”Mahdollisuuksien ikkuna”-Kaiku-hankeeseen, jonka sisältönä oli
esimiesten valmentaminen henkilöstöjohtamiseen muutoksen ja yhtenäisen toiminta-
kulttuurin luomiseen. Kouluttajana toimi työterveyspsykologi Riku Repo. Esimiesval-
mennustilaisuudet (3-4h/kerta) vuonna 2010 olivat:

Ajankohta:	Valmennustilaisuuksien aiheet:
18.5.2010	Esimiestyö ja työhyvinvoinnin johtaminen
16.8.2010	Esimiehen vuorovaikutus- ja viestintätaidot sekä toimiva ryhmä ja sen johtaminen
22.10.2010	Työyhteistön toimivuus ja työhyvinvoinnin edistäminen
30.11.2010	Mitä valmennuksella on saatu aikaan ja mitä pitäisi vielä tehdä
2.12.2010	Päätösseminaari yhdessä koko henkilöstön kanssa

Ensimmäisen ja toisen valmennuskerran välillä tehtiin välitehtävä oman yksikön kans-
sa. Henkilöstöllä oli mahdollisuus esittää toivomuksia siitä, mitä asioita esimiesval-
mennuksessa tulisi painottaa sekä minkälaista valmentamista ja esimiestyötä yksikös-
sä toivottiin. Päätösseminaarissa todettiin muun muassa, että substanssitasolla alue-
hallintovirastosta ei ole vielä muodostunut kokonaisuutta. Ymmärrettiin uuden viraston
rakentamisen ja henkilöstön sopeutumisen vaativan oman aikansa. Todettiin muutos-
vastarinnan selkeästi vähentyneen.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen varmistettiin asiantuntijoiden osallistumisella toi-
mialansa koulutuksiin. Virastomme vastualueet ovat varautuneet toimialaansa koske-
van lainsäädännön uudistumiseen ja sen mukana tulevien tehtävien aiheuttamiin uu-
siin henkilöstön osaamistarpeisiin. Aluehallintovirasto on järjestänyt M2 – matkanhal-
lintajärjestelmän, ESS- itsepalvelujärjestelmän ja Personec aika-työajanseuranta-
järjestelmän käytöstä koulutusta sekä tilaisuuksia yhtenäisen toimintakulttuurin luomi-
seksi. Viraston henkilökunta perehdytettiin uuteen palkkausjärjestelmään syyskuussa
2010.

Henkilöstölle järjestettiin ruotsin kielen koulutusta keväällä yhteensä 24 tuntia. Virasto
toteutti ruotsin kielen arvioinnin niille työntekijöille, jotka suunnitellussa kaksikielisessä
virastossa joutuisivat käyttämään työssään ruotsin kieltä. Testaukseen osallistui 45
työntekijää.

1.2.19 Poliisitoimi

Poliisin vastualueen työ on painottunut rikosten, häiriöiden ja kansalaisten turvallisuutta vaarantavien muiden uhkatekijöiden ennalta ehkäisyyn.

Poliisin vastuualue osallistui vuonna 2010 Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimintaan lakisääteisissä tehtävissä. Näitä olivat erityisesti alueellisen viranomaisyhteistyön edistäminen sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa sekä varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen ja koordinointi poliisitoimen osalta.

Johtoryhmätyöskentelyn lisäksi poliisin vastuualue osallistui sisäisen turvallisuuden alaan kuuluvien työryhmien työhön sekä valtakunnalliseen ja alueellisiin peruspalvelujen arviointiraporttien tekemiseen.

1.2.20 Työsuojelun valvonta

Työsuojelun vastualueen teksti toimitetaan STM:n antaman aikataulun mukaisesti.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Aluehallintovirastoissa aloitettiin yhtenäinen työajanseuranta vasta lokakuun alussa. Tästä syystä toimintaan käytettyä työaikaa ei voitu kuvata henkilötyövuosina. Työaika kuvattiin %-jakaumana.

Vastuualueet	Maksullinen toiminta		Maksuton toiminta		Tukitoiminnot	
	Kustannukset €	% työajasta	Kustannukset €	% työajasta	Kustannukset €	% työajasta
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	318 151	7,98	2 899 808	72,72	769 363	19,29
Ympäristöluvut	1 875 328	77,79	193 922	8,04	341 360	14,16
Työsuojelu	0	0,00	2 619 730	83,65	511 395	16,33
Pelastoimi ja varautuminen	0	0,00	684 059	80,36	167 138	19,64
Johto ja hallintopalvelut	0	0,00	259 840	16,00		
Yhteensä	2 193 479		6 657 359		1 789 256	

Suurin osa vastualueiden työajasta ja kustannuksista oli maksutonta toimintaa. Poikkeuksena oli ympäristöluvut –vastuualue, jonka työajasta ja kustannuksista lähes 78 % oli maksullista toimintaa.

Maksuton toiminta jakautui useimmilla vastualueilla valvonta- ja tarkastustehtäviin, oikeusturvatehtäviin, varautumistehtäviin sekä ohjaus- ja neuvontatehtäviin. Myös asiantuntijayhteistyötä ja lausuntoja, koulutuksen järjestämistä sekä valtionosuus- ja –avustustehtäviä oli useilla vastualueilla.

Vastuualueiden yhteiset tehtävät	Kokonais- työajasta %	Kustannukset €	Kokonais- kustannuk- sista %
Valvonta- ja tarkastustehtävät	23,89	3 104 195	29,17
Oikeusturvatehtävät	6,82	761 877	7,16
Varautumistehtävät	1,84	343 973	3,23
Ohjaus- ja neuvontatehtävät	2,44	271 758	2,55
Asiantuntijayhteistyö ja lausunnot	4,98	602 326	5,66
Koulutuksen järjestäminen	3,23	360 929	3,39
Valtionosuudet ja -avustukset	1,36	155 093	1,46

1.3.1 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

	JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET	LIIKETALOUDELLI SET SUORITTEET	ERILLISLAKIEN MUKAISET SUORITTEET	MAKSULLINEN TOIMINTA YHTEENSÄ
TUOTOT				
Toiminnan tuotot	1 021 878	11 887	0	1 033 766
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12 895	2		12 897
Henkilöstökustannukset	1 461 209	462		1 461 670
Vuokrat	8 766	2		8 768
Palvelujen ostot	87 967	24		87 991
Muut kulut	46 238	37		46 275
Yhteensä	1 617 075	527	0	1 617 602
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-595 197	11 360	0	-583 836
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoiminnot	268 607	72		268 679
Poistot	1 594	0		1 594
Korot	172	0		172
Muut yhteiskustannukset	306 031	82		306 113
Yhteensä	576 404	155	0	576 558
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 193 479	682	0	2 194 161
YLIJÄÄMÄ(+)/ ALIJÄÄMÄ (-)	-1 171 601	11 206	0	-1 160 395
KUSTANNUSVASTAAVUUS-%	46,59 %	1744,11 %		47,11 %

Julkisoikeudellisista tuotoista lähes 61 % kertyi ympäristövastuualueen suoritteista (624.351 euroa) ja 39 % peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueen suoritteista (397.178 euroa). Erillislakien mukaisia suoritteita ei ollut.

Ympäristölupavastuualueen tuotoista suurin osa (49,9 %) kertyi malmien tai mineraalien kaivamiseen, turvetuotantoon tai mineraalituotteiden valmistukseen annetuista luvista. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueen tuotoista suurin osa kertyi al-

koholilainsäädännön nojalla annetuista luvista ja perityistä valvontamaksuista (72,5 %).

Koko viraston maksullinen julkisoikeudellinen toiminta oli vahvasti alijäämäistä (kustannusvastaavuus 46,6 %). Talousarviossa asetettua tavoitetta (50 %) ei aivan saavutettu. Ympäristölupavastuualueen maksullinen julkisoikeudellinen toiminta oli alijäämäistä (kustannusvastaavuus 33,3 %), koska vastuualueen suorittemaksut oli valtioneuvoston asetuksessa aluehallintoviraston maksuista määritelty omakustannusarvoa alemmaksi. Ympäristönsuojeluun liittyvät syyt olivat peruste poiketa maksujen täyden kustannusvastaavuuden periaatteesta. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueen maksullinen julkisoikeudellinen toiminta oli ylijäämäistä (kustannusvastaavuus 124,8 %).

Liiketaloudellisia tuottoja virastolle kertyi 11.887 euroa. Maksullisen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus ylitti reilusti talousarviossa asetetun tavoitteen (106 %).

1.3.2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suorite	Tavoite 2010	Toteuma 31.12.2010	Arvio asetetun palvelutavoitteen saavuttamisesta
Ratkaistut kunnalliskantelut, valitukset ja oikaisupyynnöt	Suoritteita seurataan vuonna 2010 ja tavoitteet asetetaan vuodelle 2011.	Kanteluratkaisuja 15 kpl	
Ratkaistut sosiaali- ja terveystoimen kantelut, valitukset ja oikaisupyynnöt	Suoritteita seurataan vuonna 2010 ja tavoitteet asetetaan vuodelle 2011.	Kanteluratkaisuja 166 kpl, sosiaalihuollon valituksia 9 kpl	
Ratkaistut sivistystoimen kantelut, valitukset ja oikaisupyynnöt	Suoritteita seurataan vuonna 2010 ja tavoitteet asetetaan vuodelle 2011.	Kanteluratkaisuja 17 kpl, valituksia 44 kpl ja oikaisupyynnöjä 1 kpl	
Ratkaistut ympäristöterveydenhuollon kantelut, valitukset ja oikaisupyynnöt	Suoritteita seurataan vuonna 2010 ja tavoitteet asetetaan vuodelle 2011.	Kanteluratkaisuja 4 kpl	

Suorite	Tavoite 2010	Toteuma 31.12.2010	Arvio asetetun palvelutavoitteen saavuttamisesta
Ratkaistut ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	270 kpl	220	Tavoitteesta jäätin jonkin verran. Vuonna 2010 varsinaisilta työtehtäviltä aikaa vei uuden vastuualueen organisointi, työjärjestyksen ja yksikköjen työnjakopäätösten sisäänajo sekä henkilöstön rekrytointi ja tehtäväkuvien tarkistaminen.
Ympäristöterveydenhuollon auditoinnit	Määrä sovitaan toiminnallisessa tulossopimuksessa (4 kpl).	5	Tavoite ylitettiin.
Ympäristöterveydenhuollon tarkastukset	Määrä sovitaan toiminnallisessa tulossopimuksessa (143 kpl).	191	Tavoite ylitettiin. Ylittymiseen vaikutti erityisesti ns. kriittisten eläinsuojelutarkastusten lisääntynyt määrä.
Ympäristöterveydenhuollon alalla järjestetty koulutus	Määrä sovitaan toiminnallisessa tulossopimuksessa (5-7 kpl).	10 kpl 7 (MMM, TEM) +3 (STM)	Tavoite ylitettiin.
Opetushenkilöstön täydennyskoulutustilaisuudet	Tavoite vuodessa: 45 kpl	49	Tavoite ylitettiin.
Opetushenkilöstön täydennyskoulutustilaisuuksien osallistujamäärä	Tavoite vuodessa: 1800 kpl	3 363	Tavoite ylitettiin.
Opetushenkilöstön täydennyskoulutuksen koulutettavapäivät	Tavoite vuodessa: 2000 kpl	2 913	Tavoite ylitettiin.
Valtakunnalliset ja alueelliset (hinta)vertailut	Tavoite vuodessa: 5-6 kpl	8	Tavoite saavutettiin.
Valmismatkaliikkeiden valvontakampanjat	Tavoite vuodessa: 1 kpl	0	Tavoite ei toteutunut.
Hintamerkintä- ja/tai kulutusluottoaiheinen valvontakampanjat	Tavoite vuodessa: 1 kpl	1	Tavote saavutettiin.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Suorite	Tavoite 2010	Toteuma 31.12.2010	Arvio asetetun palvelutavoitteen saavuttamisesta
Kilpailuasiat, selkeästi vähämerkitykselliset asiat	1 kk	Ei vähämerkityksisiä asioita.	
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien kantelut	9 kk	Keskimääräinen käsittelyaika on 3,8 kk.	Käsittelyaikatavoite alitettiin.
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien rekisteröintipäätökset	1 kk	Keskimääräinen käsittelyaika on noin 0,5 kk	Käsittelyaikatavoite alitettiin.
Uutta toimintaa koskevat ympäristöluvut	10 kk	10,8	Tavoitteesta jäätin jonkin verran.
Ympäristönsuojelulain mukaiset lupa- ja ilmoitusasiat	12 kk	11,2	Tavoite saavutettiin.
Vesilain mukaiset lupa-asiat	9 kk	7,2	Tavoite saavutettiin.
Pelastustoimen kantelut, käsittelyaika	6 kk	8	Viive johtui kantelijan lisäaikapyynnöstä.
Pelastustoimen valtionavustukset, käsittelyaika keskimäärin SM:n määrärahapäättöksen saamisesta	1 kk	0,5	Käsittelyaikatavoite alitettiin.
Alkoholiluvat	1 kk	18 päivää (0,6 kk)	Käsittelyaikatavoite alitettiin.
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat	2 kk	1,8 kk	Käsittelyaikatavoite alitettiin.
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta (%:ia yksiköistä)	10 %	10 %	Tavoite saavutettiin.
Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, %:ia yksiköistä	10 %	19 %	Tavoite saavutettiin ja ylitettiin.
Ympäristöterveydenhuollon luvat ja päätökset	6 kk	2 kk	Käsittelyaikatavoite alitettiin.

Suorite	Tavoite 2010	Toteuma 31.12.2010	Arvio asetetun palvelutavoitteen saavuttamisesta
Ympäristöterveydenhuollon ohjaus ja valvonta	33 %	Eri toimialoilla on eri tulostavoitteet. Kuluttajaturvallisuusvalvonnan osalta valvontasuunnitelmat ja toteutumareportit on arvioitu 100 %:sti. Elintarvikevalvonnan puolella toteutumat on arvioitu 100 %:sti ja auditointien yhteydessä valvontasuunnitelmista 20 % (tavoite näiden osalta 20 %). Ohjelmakaudella 2008-2010 kaikki suunnitelmat on arvioitu ainakin kerran, joten tavoite saavutettu. Eläinlääkintähuollossa ei vielä toistaiseksi ole kunnallisia valvontasuunnitelmia, joita AVI arvioisi. Terveysturvallisuus-, tupakka- ja kemikaalivalvonnan kaikki suunnitelmat on arvioitu kerran ohjelmakaudella 2008-2010 (toteutuma siten 33 %/vuosi). Toteutumat arvioidaan vuosittain (100 % toteutuma) ja ohjelmakauden lopussa tehdään koko kauden kattava yhteenveto toteumista.	Tavoite saavutettiin.
Tyytyväisyys palvelualltiuteen, asiakaskyselyn tulos	4		Asiakaskyselyä ei tehty.
Tyytyväisyys yhteistyökykyyn, asiakaskyselyn tulos	4		Asiakaskyselyä ei tehty.
Kunnalliskantelut	8 kk	2,8 kk	Tavoite saavutettiin ja alitettiin.
Sosiaali- ja terveystoimen kantelut	8 kk	5,6 kk	Tavoite saavutettiin ja alitettiin.
Sivistystoimen kantelut	8 kk	4,6 kk	Tavoite saavutettiin ja alitettiin.
Sivistystoimen valitukset ja lausunnot	3 kk	3,1 kk	Käsittelyaikatavoite ylittyi hiukan.
Oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt	2 kk	4 kk	Käsittelyaikatavoite ylittyi.

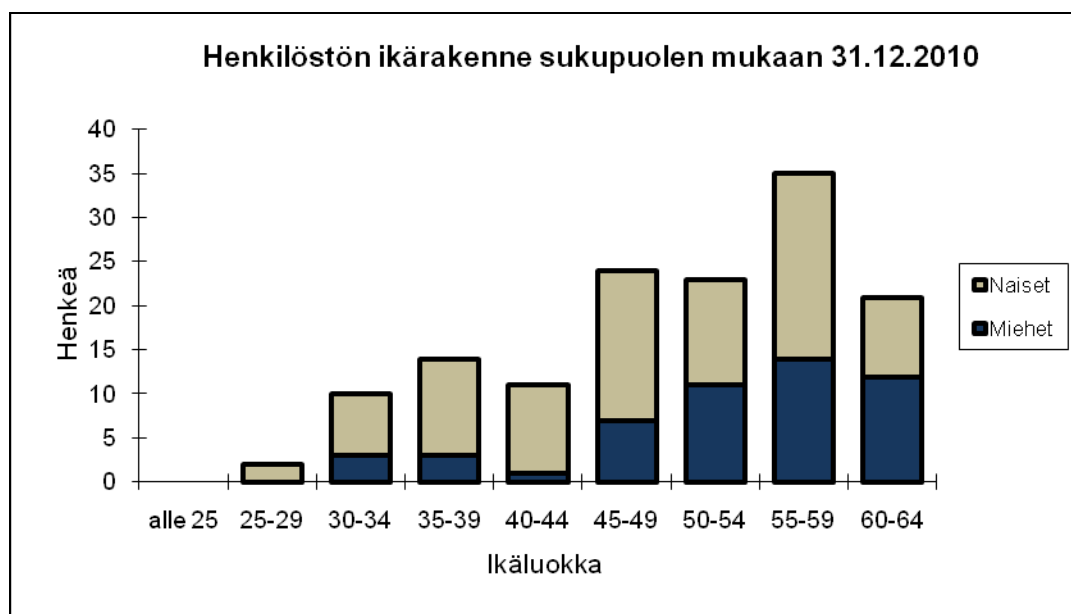
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön määrä oli 31.12.2010 yhteensä 141 henkilöä, joista naisia 89 (63,1 %) ja miehiä 52 (36,9 %). Henkilötyövuosia oli yhteensä 134,84. Edellä mainitut luvut, kuten eivät tämän luvun muutkaan tiedot, sisällä poliisin vastualueen henkilöstöä.

Henkilöstöstä 133 (94,3 %) oli vakinaisessa ja 8 (5,7 %) määräaikaissä virkasuhteessa. Kokoaikaista henkilöstöä oli 134 henkilöä (95 %) ja osa-aikaista henkilöstöä 7 henkilöä (5 %).

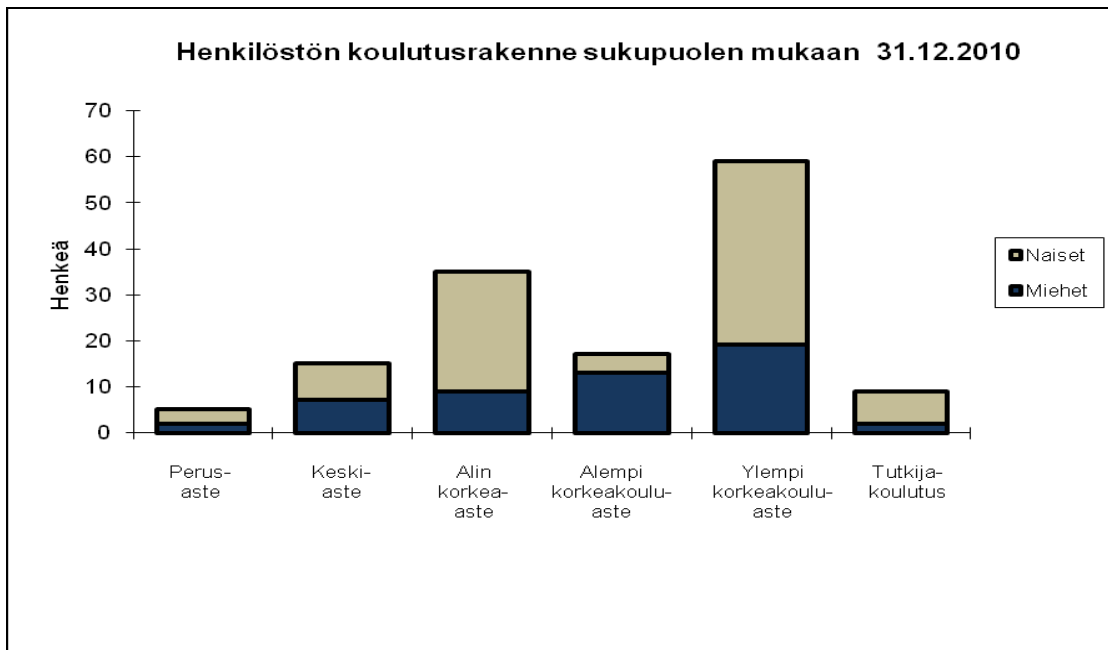
Virastolle oli asetettu kolmen henkilötyövuoden tuottavuusvähennys, joka myös saavutettiin.

Henkilöstön ikärakenne sukupuolen mukaan 31.12.2010

Suurin ikäryhmä oli 50–59 –vuotiaat (41,1 %) ja toiseksi suurin 40–49-vuotiaat (24,8 %). 60 vuotta täyttäneitä oli yhteensä 22 henkilöä, mikä näkyy lähivuosien eläkkeelle siirtymisinä. Miehet olivat keski-ikästään 4,6 vuotta naisia vanhempia ja kokonaiskeski-ikä oli 50,1 vuotta.

Henkilöstön koulutusrakenne sukupuolen mukaan 31.12.2010

Henkilöstön koulutustasoindeksi oli 5,8. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli määrällisesti eniten (41,8 %). Toiseksi suurin ryhmä oli alimman korkea-asteen suorittaneet (24,8%). Naisten (5,9) ja miesten (5,8) koulutustasoindeksi oli lähes sama.

Sairauspoissaolot

Vuoden 2010 talousarviossa aluehallintovirastoille oli asetettu sairauspoissaoloja koskevaksi tavoitteeksi 10,0 sairauspäivää henkilötyövuotta kohti. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sairauspäivien määrä oli 9,86 pv/htv, joten tavoite saavutettiin.

Vuosi	Poissaolotapauksia		Sairauspäiviä 1)			Sairauspoissaolojen kustannukset					
	lkm	lkm/hlö		pv/ta-paus	pv/hlö	€	%:a palk.	€/pv	€/hlö	€/eduns.	€/tapaus
2010	234	1,7	1391	5,9	9,86	242 301	4,0	174,2	1718,45	5 267,4	1035,47

1) Sairauspäivät ovat työpäiviä

Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna yhteensä 1391 työpäivää ja niiden kustannukset olivat 242.301 euroa.

Sairauden kesto, päivää	Sairaustapauksia	Sairauspäiviä
	2010	2010
	%	%
1 - 3	78,2	22,6
4 - 10	12,0	14,5
11 - 60	8,1	53,8
61 - 90	0,4	0,0
91 - 180	1,3	9,1
yli 180	0,0	0,0
Yhteensä	100,0	100,0

Sairaustapauksista suurin osa oli 1-3 päivän poissaoloja. Poissaolopäivistä ne muodostivat 22,6 %. Pitkäkestoisia sairaustapauksia oli kertomusvuonna 23 kpl, jotka muodostivat sairauspäivistä prosentuaalisesti suurimman osuuden (lähes 63 %).

Eläkkeelle siirtyneiden määrä

Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta jäi vuonna 2010 eläkkeelle kolme henkilöä. Näistä kaksi oli asiantuntijavirkkamiehiä ja yksi toimintohenkilöstöön kuuluva virkamies.

Työvoimakustannukset

Henkilöstön työvoimakustannukset olivat kertomusvuonna noin 7,5 miljoonaa euroa. Tehdyn työajan osuus kustannuksista oli 63 %. Välillisistä palkoista (16,46 %) suurimmat erät muodostuivat vuosiloma- ja sairausloma-ajan palkoista sekä lomarahasta. Muihin välillisiin kustannuksiin sisältyivät muun muassa työterveyshuollon ja koulutuksen kustannukset.

Työvoimakustannuserä	€	%
1. Tehdyn työajan palkat	4 748 559	63,00
2. Välilliset palkat	1 240 897	16,46
3. Sosiaaliturvamenot	1 390 980	18,45
4. Muut välilliset kustannukset	157 092	2,08
Työvoimakustannukset yhteensä	7 537 528	100,00

Työtyytyväisyysbarometri 2010

Työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 76,6 %. Työtyytyväisyysindeksi oli 3,35. Tyytyväisimpiä oltiin työilmapiiriin ja yhteistyöhön (3,65) ja tyytymättömmimpiä kehittymisen tukeen (2,83). Vastuualueittain tyytyväisin oli ympäristölupien vastuualue (kokonaisindeksi 3,58) ja alhaisin kokonaisindeksi (2,98) oli peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella. Työpaikan vaihtoalttius oli 1,78.

1. Johtaminen	3,34
2. Työn sisältö ja haasteellisuus	3,59
3. Palkkaus	-
4. Kehittymisen tuki	2,83
5. Työilmapiiri ja yhteistyö	3,65
6. Työolot	3,63
7. Tiedon kulku	2,96
8. Työnantajakuva	3,06
YHTEENSÄ	3,35

VMBaron tuloksien purkaminen sekä kehittämiskohteiden ja – toimenpiteiden valinta jatkuu vuoden 2011 puolella.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimintaan saatiin 5,76 miljoonaa euroa talousarvion momentilta 28.40.01, siirtomäärärahaa 0,24 miljoonaa euroa momentilta 28.01.10 sekä 0,1 miljoonaa euroa siirtomäärärahaa ympäristölupavastuualueen käyttöön momentilta 35.01.03. Tilinpäätöksen yhteydessä saatiin alijäämän kattamiseen lisämäärärahaa 95.000 euroa momentilta 28.40.01.

Työsuojelun vastuualue sai toimintaansa varten 0,83 miljoonaa euroa momentilta 33.70.01 sekä siirtomäärärahaa 1,93 miljoonaa euroa momentilta 33.70.01.

Toimintamäärärahaa saatiin yhteensä 8,96 miljoonaa euroa.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat noin 1,02 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tulleista poistoja kirjattiin 12.020 euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja ei ollut lainkaan. Toimintamenomomentille kertyi yhteistoiminnan kustannusten korvauksia 16.208 euroa ja muita tuottoja 33.664 euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Toimintamäärärahojen käyttöaste oli 96,65 %. Vuodelle 2011 siirtyi alijäämän kattamisen jälkeen 2.821,27 euroa momentilta 28.40.01 ja työsuojelun vastuualueen osalta 297.143,90 euroa (momentti 33.70.01).

Tuloarvotilien loppusumma oli 11,48 miljoonaa euroa. Suurin kertymä oli apteekkimaksujen tilillä yhteensä 10,3 miljoonaa euroa.

Siirtomäärärahoja palautettiin noin miljoonan euron edestä.

Menoarvotilien loppusumma oli 49 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveysministeriön osuus menoarvotilien kertymästä oli noin 83 %.

Siirtomäärärahoja käytettiin varainhoitovuoden loppuun mennessä yhteensä noin kaksi miljoonaa euroa. Vuodelle 2011 niitä siirtyi yhteensä 0,53 miljoonaa euroa.

Momentille 33.60.37 myönnettiin varainhoitovuonna vuoden 2010 valtuuksia 882.578 euroa käytettäväksi kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon korjaushankkeisiin. Valtuuskien määrärahatarve on vuonna 2012.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 1,26 miljoonaa euroa, josta maksullisen toiminnan osuus oli noin 84,5 %. Muista toiminnan tuotoista (195.823 euroa) suurin osa oli yhteistoiminnan kustannusten korvauksia.

Toiminnan kulujen yhteismäärä oli 10,64 miljoonaa euroa. Suurin menoerä olivat henkilöstökulut, joiden osuus toiminnan kuluista oli 7,7 miljoonaa euroa (72,4 %).

Siirtotalouden kuluja maksettiin yhteensä 40 miljoonaa euroa. Kuntayhtymille maksettiin 23,2 ja kunnille 17,2 miljoonaa euroa. Siirtotalouden kustannusten palautuksia kertyi noin miljoona euroa. Palautuksista suurin osa oli perustoimeentulotuen palautuksia (730.000 euroa).

Tilikauden kulujäämä oli 39,6 miljoonaa euroa.

1.6.4 Tase

Vastaavaa

Käyttöomaisuus lisääntyi kertomusvuonna. Virastorakennus 3:een hankittiin peruskorjauksen yhteydessä avotilojen seinäkkeet. Seinäkkeiden tilinpäätösarvo oli noin 69.000 euroa.

Pitkäaikaiset saamiset olivat siirtokustannuslainoja ja niitä oli varainhoitovuoden lopussa jäljellä noin 65.000 euroa.

Lyhytaikaisista saamisista 55,3 % oli myyntisaamisia. Muista lyhytaikaisista saamisista suurin osa koski muilta valtion virastoilta laskutettuja hankerahoja.

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat valtion hoitoon jätettyjä vieraita varoja ja niitä oli varainhoitovuoden lopussa noin 587.000 euroa.

Vastattavaa

Viraston oma pääoma oli 1,8 miljoonaa euroa.

Vierasta pääomaa oli -3 miljoonaa euroa. Vieraasta pääomasta suurin osa oli lomapalkkavelkaa, valtion hoitoon jätettyjä vieraita varoja sekä ostovelkoja.

Taseen loppusumma oli 1,1 miljoonaa euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Lounais-Suomen aluehallintovirasto koordinoi aluehallintovirastojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia.

Lausuman pohjana käytettiin VMn controller – toiminnon suosituksen mukaista suppeaa arviointikehikkoa. Arviointi toteutettiin sähköisesti Webropol – kyselynä. Arviointiin osallistuivat ylijohtaja, vastuualueiden johtajat ja hallintopalvelujen vastuuyksikön johtaja. Sisäisen valvonnan yhteyshenkilö toimi arvioinnin lähitukena.

Arvioinnin tulokset

Viraston toimintakulttuuria voidaan pitää melko hyvänä ottaen huomioon, että kyseessä oli ensimmäinen toimintavuosi. Yhteiset pelisäännöt olivat olemassa ja niitä noudatettiin melko hyvin. Viraston arvot olivat vielä määrittelemättä.

Toiminnan suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen olivat melko hyvällä tasolla. Tehtävien tarkempi suunnittelu tapahtui vastuualueilla. Toimintaprosessien ja hankehallinnon menettelyitä ei kuvattu eikä dokumentoitu. Prosessityö aloitettiin.

Viraston sisäisen ja ulkoisen tiedonkulun taso oli melko hyvä ja intranet sivut olivat käytössä. Koko henkilöstöä koskevia informaatiotilaisuuksia pidettiin kolme.

Työajanseuranta käynnistyi vasta lokakuun alussa, mistä syystä tuotosten kustannustietoisuus sekä tieto toiminnan laadusta ja työajan kohdentumisesta eri suoritteille oli vasta kohtuullisella tasolla.

Riskienhallinnan menettelyjä ei oltu virastossa määritelty, joten riskienhallinta oli heikolla tasolla. Poikkeamaseurantaa ei myöskään ollut. Tietoturvallisuuteen liittyvä auditointi tehtiin kerran. Auditointi toteutettiin itsearviointina.

Tukitoimintojen kontrollien suunnittelu ja kontrollit olivat melko hyvällä tasolla. Toiminnan seuranta oli hoidettu hyvin ja järjestelmällisesti. Sisäinen valvonta oli melko hyvällä tasolla. Taloussääntöön liittyvä virastokohtainen ohje oli loppuvuodesta luonnosasteella. Ohjeen vahvistaminen jäi alkuvuoteen 2011.

Olellisimmat kehittämistarpeet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin tulosten pohjalta on aluehallintovirastoille välttämätöntä määritellä riskienhallinnan menettelyt.

1.8 Arviointien tulokset

Alku- hankkeen siirtymäkauden henkilöstökysely

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston henkilöstöstä ainoastaan 17 % vastasi Alku-hankkeen henkilöstökyselyyn. Vastuualuekohtainen tulos saatiin vain peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueelta. Koska vastausprosentti jäi Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa, kuten muissakin aluehallintovirastoissa, alhaiseksi, johtopäätösten tekeminen oli vaikeaa. Yleishavaintona voitiin kuitenkin todeta, että muutoksen johtamiseen, lähiesimiehen tukeen ja osaamisen hyödyntämiseen aikaisempaa paremmin oltiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa keskimääräistä tyytyväisempiä.

Tietoturva-auditointi

Valtion IT-palvelukeskuksen sopimustoimittajien konsultit toteuttivat aluehallintovirastoissa tietoturva-auditoinnin. Auditoinnissa käytettiin viitekehyksenä valtiovarainministeriön tietoturvasojen vaatimuksia.

Organisaation hallinnollisen tietoturvallisuuden arviointi toteutettiin Webropol kyselynä. Kyselyyn osallistuivat hallintopalveluiden vastuuyksikön johtaja ja viraston tietoturva-vastaava (osa-aikainen).

Viraston tietoturvan taso kuvasi monissa kohdin vain hieman organisaation toimintaa. Tämä johtui osittain siitä, että arvioijat tarkastelivat asiakohtia hyvin kriittisesti.

Tietoturvapoliittikka hyväksyttiin marraskuun loppupuolella. Viraston tietoturvaryhmä asetettiin samoin marraskuussa.

Poikkeamaseurannasta, jatkuvuussuunnitelmista ja riskien arvioinnista ei ole sovittu eikä niitä vielä ole toteutettu säännöllisesti. Asiakirjahallinto toimi hyvin ja hävitettäväksi tarkoitetut asiakirjat hävitettiin asianmukaisesti. Hankintatoimi hoidettiin säännösten mukaisesti.

Prosessien ja ydintoimintojen tietoturvallisuuden kannalta suojattavia kohteita ei ole kattavasti tunnistettu. Tietoturvan osalta ei tietojen käsittelyn toimintaympäristöjä eikä eri toimintaympäristöjen erityisvaatimuksia myöskään tunnistettu kattavasti.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ei havaittu valtion tai sen vastuulla olevien varojen väärinkäytöksiä eikä rikoksia varainhoitovuoden aikana.

2. ALLEKIRJOITUS

Toimintakertomus käsiteltiin yhteistoimintaryhmän kokouksessa 18.1.2011 ja johtoryhmän kokouksessa 21.2.2011.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy toimintakertomuksen.

Oulussa 22. päivänä helmikuuta 2011

Ylijohtaja

Terttu Savolainen

Johtaja
Hallintopalvelujen vastuuyksikkö

Maria Siurua

PSAVI/434/00.01.01/2011